

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:
 Egész évre 12 kor. Fél évre 6 kor. Negyed évre 3 kor. — fill.
 Egyes szám ára: 20 fillér.
 Előfizetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton

Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 A lap szellemi részére s a Nyílt-térre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések
 Árszabály szerint számíttatnak. — Nagyobb és többeszer hirdetések jutányosan eszközöltetnek.
 Bélyeg minden egyes beiktatásnál külön 60 fill.
 Nyílttér petit sora: 40 fill.

B.-Gyarmat, május 19.

A munkások helyzetének javítása nálunk ma még ugyiszólván a kezdetlegesség állapotában sinyli mindazt, ami eddig történt, maguk a munkások alkották meg, a társadalom alig tett valamit, az állam még kevesebbet. De annak is, a mit a munkások alkottak e téren, kevés látható eredménye volt, különösen a munkások előnyére, tehát épen a cél érdekében, maradt az meddő. S ha valami előnnyel járt is, annak gyümölcsét nem a munkások élvezték, hanem a socialista agitátorok és a lelketlen haszonlesők, a kik öntudatosan és egyenesen a keserveken megkeresett garasokra spekuláltak, a mi rendszerint sikerült is nekik. Magok a munkások is érzik már, hogy az ő „heti hatosaik” nem az ő jólétüket mozditják elő, hanem a külömköző socialista pénztárakba vándorolnak, a melyeknek mélységes nagy öble elnyeli úgy, hogy sohasem látnak belőlük semmit.

Ez az irány tehát teljesen tévesztett s nem vezet el az annyira óhajtott célhoz — a munkások helyzetének javításához, legfőljebb nagy és a legtöbbször véráldozatokba kerülő forrongásokhoz és rázkódásokhoz. Ebből a javarész eddig a külföldnek jutott. Amde ez az idegen termék már nálunk is talajt keresett s hogy eddig még mélyebb gyökeret nem vert, az bizonyára elsősorban a magyar munkás józanságán mullott s annak köszönhető.

A kérdés mindamellett nagy sociálpolitikai jellegénél fogva — s különösen a közelmúltban lezajlott nagy alföldi munkászavargások után állandó gondozás tárgyát képezte kormányunknak s Darányi miniszternek mindig élesen látó szeme nemcsak meglátta a bajt, hanem egyúttal megtalálta annak módszerét annak leghatékonyabb formájában, abban t. i., mely megelőzi bajt.

A gazdasági munkások biztosításáról szóló törvényjavaslat, oly módon szabályozza a kérdést, mely minden tekintetben alkalmas arra, hogy a munkások sorsa, jóvólta a munkaképtelenség esetére biztosítsassék.

A javaslat ugyanis egy országos gazdasági és munkáscseléd-pénztárt létesít s abban egy segedelem forrást, mely épen ott karolja fel a kis existenciát, ahol arra a legnagyobb szüksége van; baleset, aggkor, avagy rokkantságból eredő munkaképtelenségében és pedig nemcsak magát a munkást, hanem halála esetén családját is.

Tagja lehet a pénztárnak minden gazdasági cseléd, aki abba önkényt belép. A belépéssel az a köteleesség jár, hogy hetenként 20 fillért fizet be. A „heti hatosok” tehát ezentul nem a socialista mozgalmakat a legtöbbször önérdékből s

haszonból szítók zsebébe, hanem olyan helyre folynak, ahonnan a segély tényleg s egész bizonyosan megis jön. Ez a segély pedig nem kevesebből áll, mint abból, hogy baleset esetén a pénztár fizeti az orvost, s gyógyítási költségeket, munkaképtelenség esetén ad 2 hónapig 120 fillér s ennél tovább havonként 10 korona segélyt; a munkás halála esetén a családja 400 koronát kap; 10 évi tagság után beállt munkaképtelenség esetén havonként kap élete fogytáig 10 koronát, 65 éves korában pedig minden más igényének épségben tartásával 100 koronát. Ha pedig a tag meghal, 5 évi tagság után 200, tíz évi tagság után 250, 15 évi tagság után 270 korona segélyben részesül a munkás családja.

Látni való, hogy ezek olyan előnyök, melyekhez hasonlót a munkás semmiféle socialista kasszában sem talál s a melyek még arra is kiterjednek, aki annyira szegény, hogy még a heti 20 fillért sem bírja el, ez ugyanis évenként 50 fillér lefizetése mellett baleset esetén ingyen gyógykezelésben részesül s az orvosszereket is a pénztár viseli.

A miniszternek ez a kiváló jelentőségű alkotása azonban arról is gondoskodik, hogy a pénztár e kötelezettségének tényleg meg is feleljen. Fentartásához ugyanis nemcsak a munkások és cselédek járulnak a magok heti filléreikkel, hanem a községek, a földbirtokosok és az állam is. A községek a földadó egynegyed százalékainak megfelelő összeget a törzsvagyron jövedelméből kötelesek a pénztárnak fizetni. A hol a törzsvagyron jövedelme megfelelő fedezetet nem nyújt, a község a szükségelt összeget kivetheti a fölbirtokosokra, a kik e miatt épen nem panaszkodhatnak, mert ők azok, a kik a munkások és cselédek munkaerejét kihasználják. A nagyobb földbirtokos meg nem érzi, a kisebbet pedig amugy sem éri, mert azok, a kik 30 koronánál kisebb földadót fizetnek, e célra meg nem adózathatók. Az állam maga a pénztár fentartásához évenként legalább egyszáz ezer koronával járul mindaddig, míg a tagok száma az egy milliót meg nem haladja.

A fentartó elemek ekként egy életképes harmóniába egyesülnek, melyből a szegény munkásokra és cselédekre támogató segély fakad. Az intézmény következményei kiszámíthatatlanok. Annyi bizonyos, hogy melléte az a sok temetkezési s mindenféle egyesület, mely különféle visszaélésekre adott alkalmat s vezetett, teljesen háttérbe szorul s előbb-utóbb megszűnik. De a javaslat más irányban is gyógyít. Ma a segítségre szorultak a község terhére esnek, az intézmény mellett ez elmarad s ez által a legégetőbb kérdések egyikének, a szegényügy ren-

dezésének nagy része is megvalósulást nyer.

Kíváncos és fölülte üdvös lenne, hogy a törvényjavaslat mielőbb a képviselőház elé kerüljön s csakhamar törvénynyé váljék.

Tanügy.

A nógrádmegyei tanítótestület salgótarjáni és a rozsnyói egyházmegyei róm kath. tanítóegyesület Fülek-Mátra vidéki köre együttes ülést f. é. május hó 10-én Füleken tartotta meg. Az ülést 7 és fél órakor szent mise előzte meg, azután a körök tagjai Bün Bálint füleki r. k. iskolai tanító által a beszéd-értelmem gyak. köréből tartott gyakorlati tanítást hallgatták meg s a tanítás beható megbirálás után a tanítónak fáradozásáért köszönetet szavaztak. A birálat után a két kör tagjai a r. kath. iskola két külön tantermébe vonultak, a hol a salgótarjáni kör részéről Pászty László elnök lelkesítő szavakkal üdvözölte a megjelent körtagokat és felolvasta magvas jelentését, majd a mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítették. Hlavnyai Ferencz rónatelepi közsébbánya-társulati iskolai tanító: „A történelmi oktatás a nevelés szolgálatában” című gondolat készített értekezését olvasta fel általános tetszés mellett. A testület miniszterileg jóváhagyott alapszabályai a jelenlegi viszonyokhoz képest némi módosítást kívánnak, a mely módosításra nézve Magyar Béla a salgótarjáni közsébbányatársulat iskolájának egyik tanítója s a tanítótestület fíradhatatlan főjegyzője javaslatot készített, a mely javaslatot a tanítótestület választmánya a köröknek hozzászólás végett megküldötte — elfogadtatott. Azután az ülés az egyesületi ügyeket, ilyen a könyvtár gyarapítása, stb. tárgyalta, s a mintegy 200 koronára felszaporodott tagdíj hátralék behajtása iránt intézkedett. A magyarországi tanítók országos bizottságába a tanítótestület képviselőjeül Porázik György salgótarjáni aczélgári iskolai igazgatótanítót s a tanítótestületnek évtizedek óta lelkes alelnökét választotta. Az indítványok során igen megható volt a jelenet, a midőn a kör tagjai Komjáthy Anzelm nyugalmazott kir. tanfelügyelőnek s a megyei tanítóság elhunyt tagjainak emlékére jegyzőkönyvileg megörökítették. Időszerű volt Süle Antal pálfalvai közs. iskolai tanító azon vitatetele is, hogy mikép irattassanak az évrő vizsgálati szépírási lapok? Beható megvitatás után a kör-ülés olykép határozott, hogy a gyermekek a tanév elején is irjanak lapokat, a mely lapok összehasonlítás végett a tanév végeig elteendő. A tanév végén két szépírási lap irandó, a melyek egyike a gyermeknek kiadandó a második lap a tanév elején írott lappal egy füzetbe kötve az iskola irattárában megőrizendő. A szép írási lapok csakis arra szolgálnak, hogy feltűntessék a tanulónak a szépírásban való előhaladását, a lapokon előforduló helyesírási és tollhibák nem javítandók legfeljebb aláhúzandók.

A Pászty László elnök által tapintatosan vezetett ülés, a melyen a széppnem is nagy számmal képviselve volt déli 12 órakor véget ért.

A Fülek-Mátrai körülesen Nagy József nemtűri r. k. iskolai tanító szép szavakkal üdvözölte Kovács Nándor salgótarjáni prépost-esperes plébánost s Fábján Kamil fülek-püspöki esperes-plébánost, a kör egyházi elnökét, továbbá a nagyszámmal megjelent papságot, mint a tanügy hatóságos támogatóit és a kör többi tagjait, azután gondolat szerkesztett jelentését ol-

vasta fel. A mult körüles jegyzőkönyvét hitelesítették, a Losonczi tartott évi nagygyűlés jegyzőkönyvét pedig felolvasták. A tagsági és szegényegyleti díjak beszédéről szóló jelentést tudomásul vették. Szauer Mátyás kis-teremnei tanító: „Mit tehet a tanító, hogy a családi nevelés hiányosságai és ferdeségei megszüntjenek?” című alondolt értekezését olvasta fel nagy tetszés mellett. Az egyesületi ügyek és indítványok címén több igen megízlelendő határozat hozatott. Az ülés déli 12 órakor véget ért.

A két kör tagjai az együttesen tartott közebédnél ismét találkoztak, a hol a római pápára, a királyra, az uralkodó családra, a kir. tanfelügyelőre, a lélekészre papságra és a tanítóságra szebbnél szebb pohárköszöntők hangzottak fel.

A nógrádmegyei tanítói testület nógrádi köre tavaszi közgyűlését f. évi május hó 10-én Rétságon, a róm. kath. iskola tantermében tartotta meg. A szép számmal megjelent kör rendes tagjai, köztük f. t. Gonda Béla nagy-oroszi-lelkész esperes, és szintén f. t. Kubinyi Endre helybeli lelkész rendes tagok, jelenlétében. Vilček Gyula kis-marusi tanító elnök megemlékezője után, a tárgysor következett, melynek több érdekes pontja letárgyalása után, Krizsanóczy nógrádi és Glac rétsági kartársaink tartottak „zakértelmű előadásokat. Mindketten jkőnyvi köszönetben részesültek. A kitűzött pályadíjak körül pedig Valcz Rezső n-verőcsei tanító azon évi aranyat nyerte el, szakszerű kidolgozásu pedagógiai munkálása után, melyet f. t. Kubinyi Endre rétsági plébános ur évente felajánlott. A másik díjat pedig a népiisk. fegyelmezés című munkáért bírálaton kívül Vilček Gyula elnök kapta, a kör pénztárából erre megavazavaztak 10 koronát. Mindkét értekezés pedig hírlapi közlésre ajánlatott. Végül következett a három letelt év után a kör tisztviselőinek választása.

Elnökül 3 évre ismét Vilček Gyula választott meg egyhangulag.

Közgyűlés után társas ebéd volt. Ebéd után a ftelendő Kubinyi Endre plébános urnál jöttek össze a tagok, a hol pompás bor mellett soká elmulattak. Ft. Gonda Béla esperes ur pedig a jelen és távol volt tagokat a jövő gyűlésre teljes ellátással meghívta, Nagy-Orosziba. A jövő körgyűlés újból Rétságra tűzetett ki. (O. P.)

Karcolatok.

A hidegről, a zabról, termés kilátások stb.

Vagy az emberiség aludt át 7 hónapot, vagy a természet csinált egy óriási bakugrást, az azonban tény, hogy november 25. körül járunk. Az emberek fájós szívvel csapják be a már kiváltott nyári ruhákat és helyette felveszik a téli kabátot. Valóságos orvosoknak és patikusoknak való időjárás. Az influenza szedi nagyban áldozatait (a bankókat tudniillik, de azért nem veti meg az új ötkoronásokat sem) a doktorok és gyógyszerészek pedig kimerülnek a nagy munkában. Az irodákban újra fűtenek, (kivéve a városházát, mert a szállító ott még csak márciusban vetette el a bűkkfa magot és a kikelt csemeték még nem egészen alkalmasak a fűtésre) Pongrácz pedig már leszűretelt. Ez is fényes bizonyág, hogy novemberben vagyunk. Egy vizsgálatásuk lehet a megfagyott szőlőgazdákknak, hogy a jég már legfeljebb a jövő évi termést vindikálhatja magának. Szóval a termés kilátások szomorúak. Még csak a pénzügyminiszter jelentése vigasztalhatja a bus nemzetet, ugyanis kimutatta, hogy a magyar értékpapírok egyik másik faja sokkal több jövedelmet hozott mint a mult évben. Így a váltóblanketták 19540 frttal többet jövedelmeztek. „És mégis vannak emberek, kik azt mondják, nem boldog a magyar.”

A város átvette a üzöllő lovakat. A szénát és zabot nem házilag veszi ezután, hanem szállítóra bizza.

A tanács most foglalkozott ezzel a kérdéssel. Zajos vitát provokált az, hogy kik vehetnek részt a szállításban. Egy szavazattöbbséggel végül elhatározták, hogy az országgyűlési képviselők csak az esetben adhatják be ajánlatukat, ha nem tagjai a delegációnak.

Nagyba mennek a feljelentések Perczel el-

nőkhöz, hogy a magyar képviselők nagyrésze összeférhetetlen. Szegény jó királyunk éppen az osztrák képviselők összeférhetlensége miatt jött le Budapestre . . .

Csóka, a kitűnő színészdirektor a minap városunkban volt. Előadások tartására kért engedélyt, ígérve, hogy legfőbb törekvése leendő a közönség igényeit kielégíteni. Megakartá nézni a színházat is, mire a városbíró nagy ravaszsággal a vármegyeház nagytermét mutatta be neki. No de megbocsáthatjuk, mert csak . . . pia fraus.

Don Calavante de Rodrigo Espanella ajánlatot nyújtott be a bécsi községtanácsához a Reichsrath gyűléstermének átengedése iránt bikiavialatok tarthatására.

Igazgatónak Luegert óhajtaná megnyerni. A községtanács nem fogadta el az ajánlatot, mert a Reichsrath legjobb mintá nevelő intézete a bécsi fővárosnak.

A b.-gyarmati köztisztviselési intézet igazgatóját Klári nénit a tanács szolgálatainak el nem ismerése mellett állásától felmentette. Bünnül róttak fel neki azt, hogy a sertésveszben elbullott négy lábú tollatlan állatot eladás helyett megették és így az állatorvos bouczolást nem ejthetett meg rajtuk. A városvegi cseccenczek között nagy az elkecsere és erősen állítják, hogy az ő tényük a peczéri állással egy cseppel sem összeférhetetlen. A tanács azonban kimondotta zordonan: „összeférhetetlenek vagytok, távoznok kell.”

Mimosa.

Hírek és különfélek.

Kijelölés. A budapesti kir. ítélő tábla elnöke a felügyelete alatt álló b.-gyarmati kir. törvényszéknél szervezett esküdttbírság elnökévé dr. Kubinyi Lajos b.-gyarmati kir. törvényszéki elnököt jelölte ki.

A berlini nagy napok jelentőségéről a cseh és a lengyel lapok nem irnak s csak a vett hírek s idegen lapvélemények közlésére szorítkoznak. A prágai Národní Listy arra használta fel a császártalálkozást, hogy párhuzamot vont Németország és Ausztria népeinek anyagi jóléte között s úgy találta, hogy az ausztriai népek jólétéről kevés kedvezőt lehet mondani. E cikkét ilyen felirással látta el: „Berlinben vigan vannak — Ausztriában gondoskodunk.”

Esküvő. Tegnap, május hó 19-én vezette oltárhoz dr. Tirtsch Gergely püspöki titkar Ebner Gusztáv ev. lelkész leányát Pozsonyban. Az esküvő fényét emelte, hogy a menyasszony tanuja gróf Lasberg Rezső győrmegyei főispán, a vőlegény tanuja ifj. Tirtsch Rezső m. kir. vallásalapítványi erdősz volt. Az egyházi szertartást az örömapa végezte. Az ifju pár ma este érkezik haza.

Hymen. F. hó 17-én délelőtt esküdtött örök hűséget Lövinger Frida, Lövinger József izr. hitközségi jegyző bájos leánya Krausz Lipót komárom-sz.-péteri korcsmárosnak. A házasságnál mint tanuk dr. Révész Dezső és Weisz Ármin fungáltak. — Ugyanaznap tartotta esküvőjét Löfller Jakab helybeli háztulajdonos és kékfestő iparos leánya Irén, Reiner Jakab tótgyörki kereskedővel. Mindkét ünnepélyen nagy számú rokonság és tisztelők voltak jelen.

Alsó-nógrádi ev. lelkészi értekezlet. Május hó 16-án a vármegyeház kistermében az alsó nógrádi értekezlet tartotta évi gyűlését. Jelen voltak Wladár Miksa főesperes, Wladár Viktor szűgyi, Fényes Lajos gutai, Simonidesz János szécényi, Maróthy Emil vanyarci, Zalkalik Mihály bánki, Valentinyi Sámuel dengelegi, Mihalovics Samu béri, Szlancsik Pál surányi, Kiss István sámsonházi, dr. Tirtsch Gergely püspöki titkar és Raphanidesz Bogyszló lesti lelkészek. A lelkészi értekezletet az idén különösen két tárgy érdekelte, a belmissiói körök szervezése és a nagy-geresdi egyesség ügye. Az elsőre nézve hosszabb eszmecsere után Mihalovics Samu irásban benyújtott propositionját fogadták el némi módosítással és kimondatott, hogy a lelkészi értekezlet egyszerű mind belmissiói egyeletnek vétetik, mint ilyennek első és jeles köteleessége leendő a vallásos iratok terjesztése, második az ifjuságnak intenzívebb vallásérkölcsi oktatása. Ehhez a nagy

feladathoz felszólítja nemcsak az összes lelkészeket, de mindazokat, a kiknek szívükön fekszik az egylet felvirágzása, különösen pedig fordul a tehettebbekhez, a kiktől az erkölcsi mellett anyagi támogatást is vár. — A másik tárgy a nagy-geresdi egyesség ügyre vonatkozik, a reformatus testvérekkel való szorosabb összeköttetésére, a mely dolog, mivel nem tisztán administratív természetű, hanem lelkiismereti ügy is, s mint ilyen nemcsak az egyetemes gyűlést az evang. részről és az egyetemes conventet a reformatus részről illeti, hanem minden egyes egyénnek van hozzá szólása. törvépyerőre való emelése előtt bocsáttassék le az egyházakhoz. Szó esett azután még a lelkészi könyvtárak alapításáról, a mely tárgy tanulmányozás és jelentéstétel végett kiadatott és a selmeczbányai tanítóképző sorsáról is, a melynek erkölcsi és anyagi parifogását kimondotta az értekezlet. Az értekezlet után a Tóth-féle vendéglőben jöttek össze a lelkészek s csak a vonatok indulásának ideje tudta a kedélyes társaságot szétszórni.

A vármegyei tisztí fizetések emelésére. a belügyminister 17140 koronát alapított meg. Ennek a javadalmazásnak felosztása felett vármegyénk a márczius 19-iki közgyűlésen intézkedett s a szabályszerűen kihirdetett határozatot, mely ellen csupán egy felebbezés adatott be, felterjesztette a belügyministerhez. A belügyminister a felebbezés mellőzésével a vármegye felosztási határozatát jóváhagyta. Az iratok május hó 18 án érkeztek le. Mint értesülünk, a vármegyei tisztviselők visszamenőleg január 1-étől számítva a pótljadalmazást már június hó 1-én felvehetik.

A nógrádi ev. esperességi zárszámadásokat május hó 17-én vizsgálták felül Wladár Miksa főesperes elnöklete alatt, Szent-Péteren Frenyo Gyula lelkész és esperességi pénztárnoknál. A számadásokat a legnagyobb rendben találták.

Zárvizsga. Nagy-Csalomán a róm. kath. iskolában május hó 15-én tartották meg az évváró vizsgát Hottovinszky Károly b.-gyarmati esperes plébános elnöklete alatt, meglehetősen eredménnyel.

Kirándulás az Aggteleki barlangba. B.-Gyarmatról igen kellemes és kedélyes kirándulást rendeznek igen olcsón a pünkösdi ünnepekkor. Nem kevesebb, mint arról van szó, hogy az Aggteleki barlangot, országunk tünevényes és páratlanul álló barlangját kívánják többen meglátogatni. A csapat pünkösdi vasárnapján (jun. 3-án) reggeli 6:37-kor induló vonattal veszi útját Losoncznak, Füleknak, Bánrévének és Tornallyának, a hol ebédelni fognak. Innen a nap este 5 és fél órakor érnek a barlanghoz, — hová 6 kor lépnek be s éjfél 12 órakor érnek a másik végére. A barlangban fognak vacsorázni is. Innen éjféltkor visszaindulnak Tornallyára megpihenni, reggelizni, szétneézni és ebédelni. Tornallyán d. u. 3:27 kor felülnek a gőzösre s este fél 11-kor B.-Gyarmatra érkeznek vissza. Az utazásra előlegesen 10 koronát kell fizetni, az egész utazás költsége 19 koronába s egy pár pogácsába és csirkébe kerül. Jelentkezni kell Tomesko Nándor polg. isk. igazgatónál, aki részletesebb felvilágosítást is adhat.

Elöléptetés. Török Zoltán főispán ur ó méltósága Pálovics Antalt, a közíg. bizottság iroda vezetésével megbízott II-od osztályu irnokot I-ső osztályu irnokká nevezte ki.

Párbaj vétségi tárgyalás. A b.-gyarmati kir. járásbírság előtt május hó 12-én tárgyalták a Kondor Lipót birtokos és Virág Mór állatorvos közt lefolyt párbajügyet, mely a mult hóban a b.-gyarmati Nyirjes erdőben pisztolyokkal ment végbe. Arra való tekintettel, hogy a felek között sérülés nem történt, mely esetben az ügy, mint kisebb vétség, a járásbírság hatásköréhez tartozik, a járásbírság Kondor Lipótot három napi, és Virág Mórt szintén három napi fogházra ítélte. A felek az ítéletben megnyugdának. A járásbíró azonban nemcsak a vívó feleket, hanem Kondor Lipót segédeit, névszerint dr. Heksch Józsefet és Kanitz Ödönt is elítélte egy-egy napi fogházra és pedig azzal az indoklással, hogy a segédek a párbajozó feleket a párbaj vétség törvényes következményekre nem kellőképen figyelmeztették. Dr. Heksch József és Kanitz Ödön az ítéletnek ezt a részét feleb-bezték.

A losonczyi polgári leányiskola mulatsága. A los. polg. leányiskola növendékei s a városi színház helyiségeiben két előképet és a Hamupipókékat adták elő, mely utóbbi elé Laticóczy Mihály tanár prologust írt és szavalt el. Hát ez mind szép és jeles dolog. De az, hogy a kis fruskák éjjel együtt mulattak a felnőttekkel, ez már nem helyes, sőt megrovást érdemlő dolog.

A nógrádvármegyei 1848-iki honvédek egyletének május 8-án tartott közgyűlésén az egylet elnöke Draskóczy Ede losonczyvárosi főjegyzőt választották meg. Az egylet vagyona 1042 koronára apadt.

Magyar név. Buxbaum Fülöp b.-gyarmati lakos „Balassára”, — Hollender Pál bolgáromi községi tanító és László fia „Keménre” változtatták neveiket belügym. engedéllyel.

Renoválják az izraelita templomot. A b.-gyarmati zsinagógát több ezer korona költséggel renoválják úgy kívül, mint belül. A munkálatokat Sztancsik Lajos építész vezeti.

Elöljárósági gyűlés. B.-Gyarmat előljárósági tanácsa f. hó 16-án ülést tartott, melynek egyik főtárgya volt az épületek tűzelleni biztosítása. A benyújtott ajánlatok közül legolcsóbb volt az „Elemi biztosító részvénytársaság” ajánlata, tehát a biztosítás ezen intézettel köttetik meg 10 évre. Érdekes, hogy a múlt években 237 korona 30 fillér fizetett évi biztosítási díj fejében, míg jelenleg 141 kor. 90 fillért tesz ki a biztosítási díj. Az alispáni hivatalnak értesítése a községi közutak tárgyában tudomásul vétetett. Az önkéntes tűzoltó egylet vagyonát átvette az előljáróság s a fogatok kezelésére egy ideiglenes szabályrendeletet alkotott, melyet a tanács elfogadás végett a képviselőtestülethez terjeszt fel. Az Aninger család által tett két alapítvány kezelés szabályzata szintén tárgyalás alá vétetett és a mennyiben az alapítók intenczióival teljesen megegyező, a képviselőtestületnek elfogadásra javaslatik. A köztisztasági és az utcák s járdák korlátozása tárgyában jóváhagyott szabályrendeletek eljárás végett kiadattak a rendőrtanácsosnak. Tekintettel arra a sok panasza, a mely a jelenlegi pöczegődő tisztítási vállalkozó ellen folytonosan felmerült, az előljáróság elhatározta, hogy a jelenlegi vállalkozónak f. év június 1-re felmond és Czimmermann István gyöngyösi gyepmestert fogja alkalmazni. Végül a rendőrtanácsos figyelmét az előljáróság felhívta az utcák öntözésére és kimondotta, hogy az utca seprést vállalkozónak fogják kiadni egy bizonyos átlag összegért.

Szabályrendelet az elővételi vásárlásról. Azt a túrbetetlen állapotot, a mely B.-Gyarmaton az elővételi vásárlást illetőleg fennáll, megsokalta a város főbírája és a legközelebbi közgyűlésen szabályrendeletet terjeszt a képviselőtestület elé. Botrányos határos a mit a kofák nálunk elkövetnek. Reggel hat órakor sőt előbb künn a vámnál várják a heti vásárra bejövő idegeneket s árúikat összeszedik és a gyarmati közönségnek kényük kedvük szerint adják el. Volt már ugyan eddig is rendelkezés ezen visszaélés megállítására, azonban sem az első fokú hatóságnak sem az előljáróságnak büntetési joga nem volt. Reméljük, hogy ez új szabályrendeletben foglalt intézkedések megszüntetik ezen viszály állapotot.

Borellenőrző bizottságok. A kereskedelmi miniszter a fölm. miniszterrel egyetértőleg felkérte a belügyminisztert, utasítsa a törvényhatóságokat, hogy a területükön levő borellenőrző bizottságok eddigi működéséről tegyenek jelentést. Vajon innen mit fognak jelenteni?

Vásáráthelyezés. A füleki vásár május hó 24 és 25-ről, május hó 28 és 29-re helyeztetett át.

Református isteni tisztelőt. Helv. hitvallású polgártársaink ezuttal kivetelesen Pünkösöd vasárnapján délelőtti 10 órakor tartják a polgári iskola nagy termében istentiszteletüket; miről a hitsorsosokat lapunk utján értesíti az egyházi előljáróság.

A szláv klub Prágában. Prágában, az utóbbi időben a szláv kölcsönösség fejlesztése

lése céljából egy új klubot alapítottak, a melynek „Szláv klub” a neve. A brünni Lidové Noviny (104. V. 6) arról értesül, hogy a klub legközelebb megváltoztatja az alapszabályait és pedig akként, hogy a klubnak ne legyen politikai jellege.

Szép kitüntetés. Párisban most talált befejezést az élelmiszerek külön kiállítása, melyen a Szt.-Lukácsfürdő kutvállalatának „Kristály” hegyiforrás ásványvize a nagy díszoklevéllel és az arany éremmel lett kitüntetve. Budának kitűnő ásványvizei tehát az asztali vizek között a külföldön is, már szintén tért hódítanak.

Világítás B.-Gyarmaton. Három ajánlatot is kapott az előljáróság a város világítására. Egyik Rozdonyi Sándor budapesti vállalkozó ajánlata légszuszvillagítás iránt, a másik pedig az Acetylen gáz részvénytársaságé, míg Berdenich Győző acetylen világítást óhajtana létesíteni. Az előljáróság részint anyagi okokból, részint elővigyázatosságból óvatosan megy bele a tárgyalásba, mert legkevésbé sem akarunk úgy járni, mint például Rozsnyó vagy Losoncz, hol fájó szívvel emlegetik a boldog petróleum világítás korszakát.

Mit fizetünk a gyufaért a külföldnek? A legújabb statisztikai adatok szerint tisztán a gyufaért a külföldnek a múlt évben 1.185.900 koronát fizettünk ki. Ez csak a gyufa, hol van még a többi?

Eljegyzések. Farádi Veres Imre cs. és kir. kamarás, Szakal s Ludány községi földbirtokos, Nógrádvármegye bizottsági tagja s a vármegye urí köreinek igen kedvelt alakja, jegyet váltott kislaludi Liphay Mariska urhölgygyel, kislaludi Liphay Pál pestmegyei nagybirtokos, volt országgyűlési képviselő fennkölt szellemű minden női erényekben gazdag leányával. — Vécsei Rátz István Nyitra megye volt főjegyzőjének és nejének szül. Mazoly Juliának kedves és bájos leányát, Nanát, eljegyezte Dr. Tóth Lajos nálunk állomáson levő s közbecsülés és szeretetben álló honvéd ezredorvos.

Elve eltemetve. Többen megerősítik azt a rémhírt, amit a fővárosi lapok hoztak, hogy t. t. Baglyasalján bizonyos Krausz nevű bánya-felügyelőt elve temették el. Egy szegény öreg ember a temetőbe ment és véletlenül a Krausz sírdombjára ült le egy kis pihenőre. Egyszerre a friss hantok megmozdultak s tompa hang hallatszott a sírből. Az agg férfi megijedt s a faluba szaladt, hol fellármázta az egész falut. A falu népe azután kihúzta a koporsót, felnyitotta s Krausz, eltorzulva lépett ki a koporsóból. Mint mondják, Krausz 15 ezer fortra volt biztosítva. Leghitelesebb lenne, ha már most maga Krausz nyilatkoznék s elmondaná földalatti borzalmait, — a halottkének okulására.

A tenger királynője. Nem valami modern angol misszról van szó, aki óriási vízmedencében végez vizalatti mutatóványokat, hanem a tenger igazi királynéjáról, akiben hittek, akinek áldoztak az emberek, aki Nereus leánya s Poseidon felesége volt, kinek szentelt ligeteiben fehér márvány szobrai ragyogtak és csókolták azokat a déli nap aranybitor sugára s a délszaki föld szivárványasárnyu pilléi. Aki született tengerfenéken, s játszadozott ingó lengő vizinövények zöld levelein és fehér virágain, s akit meglátott és megszeretett Poseidon. Azóta centaurok hátán járja a tennerek birodalmát, s a merre szigonya ellátszik, lágyabban mormol a tenger és hűbben sóhajtoz a szél. Előtte, körötte aranyos szárnyu gyermekek, pogány angyalok szállidosnak, tartván köpenyének szegélyét. Űdv néked, Amphitrite! A tenger Istennőjét számtalanszor vette vésőjére, ecsetére a művészet. Legszébb ábrázolásainak egyike egy pompeii falfestmény, mely egész épen maradt meg. Könnyed báját megkimélte a mindent elpusztító emberi kéz, s megkimélte még a lava is. Most gyönyörű színes reprodukcióban jelent meg a Nagy Képes Világtörténet 68. füzetében művészi mellékletül.

A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, a IV. kötet szerzője dr. Borovszky Samu. Egy-egy kötet ára díszes félbőr kötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek, Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18.) s minden hazai könyvkereskedés utján.

A vármegye tavaszi közgyűlése május hó 31-én (csütörtöki napon) fog megtartatni. Ezt megelőző napon, május hó 30-án állandó választmány tartatik. A főispáni meghívókat tegnap küldték széjjel. A közgyűlés igen érdekesnek mutatkozik, tárgysorozata a következő:

1. Alispáni jelentés.
2. A házi pénztár és a vármegye által kezelt többi pénztárak és alapok 1899. évi számadásai.
3. A vármegyei gyámpénztár, árvatartalék alap, árverési előlegalap, szegény árvák segélyalapjának 1899. évi számadásai.
4. Losoncz r. t. város gyámpénztári 1899. évi számadás és mérleg.
5. A járási főszolgabírák által az 1898. évi II. t.-cz. alapján vezetett számadások.

Ministeri leiratok.

6. Belügyi m. kir. minister urnak az 1900. évi közigazgatási, árva és gyámhatósági költségvetés megállapítása és a vármegyei tiszt, segéd, kezelő és szolgaszemélyzet törzsfizetésének felemelésére engedélyezett pótvajadalmazásnak felosztása tárgyában kelt leirata.
7. Ugyanannak leirata a rimóczi csoportban megejtett vármegye bizottsági tag választásból felvetett felelősségi kérdésben.
8. Ugyanannak leirata a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. t.-cz. életbe léptetése folytán a járási főszolgabírák hivatalához kért segédmunkaerő és az eljárás költségekre kérelmezett fedezet tárgyában.
9. Földmívelésügyi m. kir. minister urnak leirata az ebadó behozatala tárgyában.
10. A kereskedelemügyi m. kir. minister urnak leirata a törvényhatósági bizottságnak a h. é. vasutak kiépítése segélyezése tárgyában hozott határozatára.
11. Ugyanannak leirata a községi közlekedési úthálózat kiegészítő megállapítása tárgyában.

Törvényhatósági átiratok.

12. Kolozsvár város közönségének átirata az országos magyar képzőművészeti társulatnál Munkácsy Mihály emlékeztére szegény képzőművészek segélyezésére céljából alapítvány létesítéséhez való hozzájárulás iránt.
13. Hont vármegye átirata a „Diák otthon” javára teendő alapítvány tárgyában.
14. Kolozs és Maros-Torda vármegyék átirata az országos képviselőjelöltek kiválasztása tárgyában.
15. Maros-Vásárhely város közönségének átirata a quóta felemelése ellen.
16. Szabolcs vármegye átirata a pálinkaivás korlátozása érdekében.
17. Heves vármegye átirata a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXIII. t.-cziknek oly irányu módosítása tárgyában, hogy a járási főszolgabírák, illetve ezek hivatali személyzete a nyomozások teljesítése alól felmentessék.
17. Ugyanannak és Szatmár vármegyének átirata a boritaladó leszállítása tárgyában.
19. Zemplén vármegyének átirata a kedvezményes olaszborvám megszüntetése iránt.
20. Heves vármegyének átirata a Kis-Terenétől Maczonka község felé vezető útnak a heves vármegyei vicinális úthálózatba leendő felvétele iránt.
21. Zólyom vármegye és Győr város közönségének átirata a hazai ipar támogatása tárgyában.
22. Budapest székes-fővárosnak átirata a tűzkár biztosító intézeteknek a tűzoltási kiadásokhoz való hozzájárulásra törvény útján leendő köteleztetése iránt.
23. Budapest székes-fővárosnak átirata az államvasuti alkalmazottak terhére a községi pótdadó és utadó fizetésének köteleztetése megállapítása tárgyában.

Törvényhatósági szabályrendelet tervezetek:

24. Az ebádóról alkotott szabályrendelet tervezet.
24. A peronospora, lisztharman, szőlőmoly elleni kötelező védekezésről alkotott szabályrendelet tervezet.

Bizottsági és alispáni előterjesztések:

26. A közigazgatási bizottság 1899. évi jelentése.
27. A közigazgatási bizottságnak a nógrád-vármegyei tanítótestület által felállítandó megyei internátusnak a községek részéről leendő segélyezése tárgyában kelt határozati előterjesztése.
28. A közigazgatási bizottságnak a Mária Valéria kórházi bizottság határozata alapján a kórházi igazgató orvos, lelkész, irnok, gépész és gondnok évi fizetésének emelése, valamint egy kisegítő orvosi állásnak rendszeresítése tárgyában tett előterjesztése.
29. A Mária Valéria kórházi bizottságnak Hüner Jenő és Mezei Sándor vállalkozók részéről a kórházi tervek átdolgozási díjainak folyósítása iránt előterjesztett kérvény tárgyában hozott határozata.
30. Gróf Csáky Károly váci püspöknek ki neveztetése alkalmából történt üdvözléséről.
31. Alispáni jelentés a vármegyei árvaszék és a tiszti ügyészség tagjai ellen folyamatban levő fegyelmi ügyek állásáról.
32. Dr. Kossaczky Arnold lemondása tiszti alügyészi állásáról.
33. Alispáni jelentés dr. Rosenbach Emil t. tiszti alügyésznek az alügyészi teendők végzésére történt ideiglenes alkalmaztatásáról.
34. Krudy István szolgabírónak véglegesítése érdekében.
35. A vármegyei monographia megírását biztosító szerződés jóváhagyása érdekében.
36. Ugyanaz a milleniumi pótdó főlöslégének felhasználása tárgyában.
37. Alispáni előterjesztés a községi (kör) jegyzői fizetés minimumának 1200 koronára való felemelése iránt.
38. Alispáni előterjesztés a faiskolákról és fásításról alkotott törvényhatósági szabályrendelet végrehajtása érdekében.
39. Alispáni előterjesztés az állattenyésztésről alkotott törvényhatósági szabályrendelet végrehajtása tárgyában.
40. A B-Gyarmaton az Otthon-telepen és a nagyközség belterületén történő építkezések után, községi pótdó kedvezmény nyújtása tárgyában 158/kgy. 898. számú törvényhatósági határozat rendelkezésének értelmezéséről.
41. A gácsi járási szolgabíróságnál alkalmazott Prazsenka Árpád javára 36 koronapótdíj kiutalványozásáról.
42. Löffler Amália terhére Ásk. 128/91. t. a. kirott illeték kielégítésére a közuti alaptól 5 frt 15 krnak történt kiutalványozásáról.
43. Balassa-Gyarmaton, az „Otthon”-telepnek telekkönyvi átíratathatása érdekében kiadott engedélyről.
44. A vármegyei székház nagytermének a B-Gyarmaton megtartandó ág. ev. kerületi közgyűlés részére való átengedéséről.
45. Szabályrendeleti intézkedés alapján engedélyezett fizetési előlegekről.

Községi ügyek:

46. Az 1898. évi XXI. t.-cz. alapján gyakorlandó községelyezés módjáról és mérvéről alkotott községi szabályrendeletek.
47. Losonczi t. t. város tulajdonát képező városházi bolthelyiségek bérbeadása.
48. B-Gyarmat nagyközség szabályrendelete az „Otthon”-telep befásítása, utcákra és beltelkekre való felosztás és kiépítéséről.
49. Ugyan annak a házaló kereskedés korlátozása tárgyában alkotott szabályrendelete.
50. Ugyan annak a cselédek jelentkezési

- kötelezettsége tárgyában alkotott szabályrendelete.
51. B-Gyarmat képviselő-testületének határozata Opitz Károly rendőrtanácsos személyi pótlékáról.
52. Ugyan annak határozata a honvéd lak-tanya telekhez tartozó 142□-öl területnek a haszonbérletből való kibocsátása tárgyában.
53. Ugyan annak határozata a Papp László terhére irt számadási 55 frt térítmény leírása tárgyában.
54. Salgó-Tarján nagyközség ügyviteli szabályzata az 1899. évi VI. t.-cz. értelmében szedhető bor, hus és szeszfogyasztási adó pótlék kivetése, kezelése és ellenőrzéséről.
55. Salgó-Tarján nagyközség képviselő-testületének határozata a volt urbéressek segélyezése tárgyában.
56. Ugyan annak határozata az ottani róm. kath. templom harangjai beszerzéséhez 2000 korona segéllyel való hozzájárulás tárgyában.
57. Ugyan annak határozata a községi bel-szervezeti szabályrendeletbe az időközi pótszabályrendeleti rendelkezéseknek egy folytonosságba való beiktatása tárgyában.
58. Ugyan annak határozata Papp János nagyközségi főjegyzőnek 30 évi hivatali működése alkalmából jutalomban való részesítése tárgyában.
59. Fülek nagyközség közterület egy részének magán építkezésre való átengedési ügye.
60. Málnapataka nagyközség képviselő-testületének határozata az 1898. évi XXII. t.-cz. alapján üzletész jegyzése tárgyában.
61. Ugyan annak határozata az 1899. évi VI. t.-cz. alapján szedhető bor-, hus- és szesz-fogyasztási adó kérdésében.
62. Szirákon tervezett közigazgatási fogház berendezési és fenntartási költsége.
63. Vadkert nagyközség vizimalmának eladása.
64. Nagy-Oroszi nagyközség község-háza javítási ügye.
65. Nagy-Oroszi hegyközség megalakulása.
66. Csécsé nagyközség község-ház építési költsége fedezete.
67. Salgó-Tarján, Nagyszécsény, Csécsé, Surány, Borsos-Berinke, Felső-Petény, Diós-Jenő, Tolmács, Tereske, Legéd, Guta, Becske, Berczel, Kövesd községek külterületén fekvő telepek és puszták elnevezése.
68. Verőcze községnek „Nógrád-Verőcze” elnevezése.
69. Rád, Dis-Jenő, Tolmács, Felső-Sáp, Alsó-Sáp, Legéd, P-Berki, B-Berinke, Horpács községek tűzrendészeti szabályrendelete.
70. Sámsonháza, Kis-Bárkány, Nagy-Bárkány pótszabályrendelete a községi előjárók és szolgaszemélyzet javadalmazásának újabb megállapításáról.
71. K-Maros község szabályrendelete községi szolga rendszeresítéséről.
72. Penczi körszegyő körben körszegyő segéderő rendszeresítése.
73. Karancseszi nagyközségi jegyzői lak átalakítása.
74. Cseredi körszegyő lak építés 700 forintos költsön ügye.
75. Lőrinczi körszegyő hivatalos helyiség építési ügye.
76. Lipta-Gerge — kovács lak építés.
77. Baglyas-Alja kutépítési ügye.
78. Tolmács — pástortlak és tűzoltószertár építés.
79. Varsány — tenyészbika ólépítés.
80. Herencsény — ingatlan vétel ügye.
81. Felső-Petény körszegyő háza vétele.
82. Tereske ingatlan csere ügye.
83. Dejtár — az esztergomi érsekséggel körszegyő ház és beltelkeknek iskolai csöflokra átengedése.
84. Szarvas-Gede regále kártalanítási kötvény eladása.
85. Jobbágyi körtér elfoglalása.
86. Megyer — ingatlan haszonbérlet.
87. Kis-Terenne — ingatlan haszonvételi ügye.
88. Nemti — ingatlan haszonvételi ügye.
89. Guta — malom bérlet.

90. Becskei közös iskolai alap vagyona hasznosítása.
91. P-Szántó körszegyőnek körszegyő jellege megszüntetése és Rétság körszegyőhöz leendő csatolása.
92. A kis-terennei körszegyőzségnek két körszegyőzségre Kis-Terenne és Pálfalva székhellyel való kettéválasztása.
93. Vilkei körszegyő javadalmazásának szabályozása.
94. Zsélyi és vanyarci körszegyők személyi pótléka.
95. Surányi és rétsági körszegyők lakbér ügye.
96. Kállói körörvos lakbér ügye.
97. Verőczei körj. irnoktartási átalánya.
98. Lőrinczi körszegyői irnok javadalmazása.
99. A ságufalusi körszegyő bíró, Godó Bálint, személyi pótléka.
100. Etesi körszegyő javadalmazása.
101. Rimóc körszegyő képviselő testületének határozata a faiskola alap készpénz készletének a köteles vasuti hozzájárulás kielégítésére leendő fordíthatása tárgyában.
102. Nagy-Zellő körszegyő — róm. kath. egyház segélyezési ügye.
103. Bussa körszegyő — az ottani felekezeti iskola segélyezési ügye.
104. Baglyas-Alja körszegyő — a salgó-tarjáni róm. kath. templom építése javára megajánlott segélyezés.
105. Trázs körszegyő képviselő testületének határozata a királygyakorlat alkalmával befolyt katona beszállásolási térítmény hovaforítása tárgyában.
106. Baglyas-Alja és Zagyva-Róna körszegyők képviselő testületének határozata az italmérés fogasztási adó bérletből Salgó-Tarján nagykörszegyőtől nyert részesedés hovaforítása tárgyában.
107. Nagy-Bárkány — körszegyő követelések törlése.
108. Pálfalva — Kriesz József körszegyő pótdó törlése.
109. Kis-Maros körszegyőtől az erdészeti alap javára követelt 262 kor. 17 fill. törlése.
110. Tamasi körszegyő képviselő testületének a külön létesítendő szérús kertek felállítására elengedése tárgyában hozott határozata.
111. Pósteny-pusztá lakosainak a pusztá körszegyő jellegének visszanyerése iránti kérvényezési ügye.
112. A számvizsgáló szakbizottság által felülvizsgált körszegyő számadások, költségvetések és pótköltségvetések.
113. Felebbezéssel megtámadott körszegyő tisztujtások: Csitár, Zsély, Tolmács, Diós-Jenő, Poltár, Nemti, Homok-Terenne, Kazár, Mátraverebély, Kálló, Kökényes, és Lőrinczi körszegyőkben megejtett bíróválasztás és általános tisztujtás ellen, valamint a megyeri körben megtartott körszegyői irnok választás ellen beadott felebbezések.

Utépítési ügyek.

114. Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye alispánjának értesítése a kodi vicinális utvonálnak a váci határban kért folytatógos kiépítése tárgyában.
115. A b-gyarmati IX. számú vicinális utvonál érdekeltsegeinek kérvénye az utépítéshez 10000 korona törvényhatósági segéllyben való részesítés iránt.
116. Ugyan az a losonci járás II. számú vicinális utvonala érdekeltsege részéről 8000 korona erejéig.
117. Marczal, Csitár, Illy, Szanda körszegyők népítési költsön ügye.

Kérvények, vegyesek.

118. Tiszti ügyész jelentése a vármegyét érdeklő perek állásáról.
119. Veffs János sziráki járási főszolgabíró szabadság iránti kérvénye.
120. Losonci járási főszolgabírónak hivatalánál egy irnoki állás rendszeresítése iránti kérvénye.
121. Vármegyei tisztviselőknek szabadságolás iránti kérvénye.
122. Zubovych Fedor vármegye bizottsági tagnak Rákóczy István nógrádi járási főszolgabíró elleni panaszkérvénye.

123. A magyarországi községi és körjegyzők országos központi egyletének kérvénye az „Erzsébet királyné községi jegyzői árvalház” alap javára segélyadományozás iránt.
124. A monongahelavölgyi (Amerika) rom. kath. magyar egyháznak kérvénye, épülő temploma főoltárára kegyadomány iránt.
125. Ticsénszky Árpád alszámvevőnek és Jung Antal pénztári írnoknak kérvénye az árvák számlalapjának koronaértékben való felfektetése és új könyvekbe való átvezetése után jutalmazás iránt.
126. A segéd- és kezelő-személyzet segély iránti kérvénye.
127. Ugyanaz a vármegyei szegődményesek részéről.
128. Sánta Mihály volt tanító segély iránti kérvénye.
129. „Nógrádi Lapok és Honti Híradó” kiadóhivatalának kérvénye a lapnak „A vármegyei hivatalos értesítő” cím és jelleggel való felruházása tárgyában.
130. Szalmafedél engedélyezések.
131. Oklevelek kihirdetése.

Választások:

132. Az állandó választmányban, a központi választmányban és némely más albizottságban megüresedett tagsági helyek betöltése.
133. Az 1897. évi XXXIII. t.-cz. 14. §-a értelmében a felszólamlások elbírálására és az évi lajstromok összeállítására hivatott bizottságba 12 tag választása.
134. A községi számadások vizsgálatához kiküldött elnökök közül a megbízásról lemondottak helyébe új elnököknek választás útján való kiküldetése.
135. Az újonnan rendszeresített V. vármegye aljegyzői állásnak választás útján való betöltése.
136. A m. kir. Ludovika akadémián megüresedett gróf Buttler János alapítvány helyre a bemutatási jog gyakorlása.
137. Az utólag beérkezett és póttárgysorozatba felvett ügyek.

Az alispán jelentése.

Nagy Mihály alispánunknak jelentése már elhagyta a sajtót és szétküldetett az összes megyebizottsági tagoknak. A vaskos és 30 oldalra terjedő időszaki jelentés kiterjed a kormányzat minden ágára s mint olvasmány is igen érdekes azoknak, akik a közügyekkel szeretnek foglalkozni. Ez vezérelt arra, hogy a jelentést bő kivonatban lapunkban is reprodukáljuk. Az alispáni jelentés így kezdődik: „Méltóságos Főispán ur! Tekintetes vármegyei th. bizottság! Midőn a vármegye 1899. évi és részben ez idei állapotáról szerkesztett jelentésemet az alábbiakkal tisztelettel bemutatom, némi megnyugvással nézek a tekintetes th. bizottság bírálata elé, mert úgy vélem, hogy közigazgatásunk a lefolyt időszak alatt is, megfeszített tevékenységgel igyekezett, nehéz feladatát megoldásra juttatni.

Ezzel korántsem kívánom hangoztatni azt, mintha a közigazgatás terén minduntalan felpanaszolt és sok irányban jelentkező bajok, nálunk ismeretlenek lennének, vagy mintha dicsekedhetnénk azok leküzdésével; sőt inkább elismerem, mert látom a bajok halmozását, készséggel méltányolom az elégtelenség kifakadásának jogosult voltát, különösen ott, ahol a kifogásolt körülmény, nem az intézkedésre hivatott tényezők erejének elégtelenségéből ered.

Hatóságaink és szakhivatalaink tevékenységét, jobbra az irodai teendőik beláthatatlan hosszú sorozata emésztí fel. Ez bénítja az ellenőrzés és felügyeletnek hatékonyabb gyakorlását, és lassítja az ügyek elintézésének menetét. Községi közegeinket főképpen az állami közigazgatás szolgálata és felettes hatóságai intézkedéseinek végrehajtása foglalkoztatja, rovására a községi önkormányzattól függő igen sok üdvös tennivalónak, pedig tőlük különösen a községi helyi érdekeket istápoló törekvést követeli közönségük.

A közigazgatási ügyvitel egyszerűsítése, a kezelési szak megerősítése a központban és járásokban, a községi önkormányzat végrehajtó képességének növelése, nagyban elősegítené állapotaink javulását. Mindazáltal közigazgatási szervezetünk mostani fogatkozásai közepette túlszigorú lenne az, ki az elért eredmény helyett, a tapasztalt hiányokkal foglalkoznék. Erején túl igénybe vett s mellette fogyatékos szervezet működése mindenben kifogástalan nem lehet, éppen ezért méltánylást érdemel bármely siker, melyet a közigazgatás magáénak valhat.

Hivatalom ügyvitelét, folyó év elejével, már a tekintetes th. bizottság által alkotott újabb szabályrendelet követelményeinek megfelelőleg rendeztem be. Elismerem, hogy ezzel ügykezelésünk rendszere fejlődöttembb képet nyert, tökéletesebbnek mondható, ellátása azonban sokkal több munkát igényel elannyira, hogy azt hivatalom, csakis a kezelő-személyzetnek, általunk felsőbb helyen már kérelmezett szaporítása engedélyezése esetén győzheti meg.

A központi ügyvitel illetően átalakítása felsőbb rendelkezésre történt. Ugyanis már a múlt évi szeptember havi rendes közgyűlésünkön jelentettem be, hogy ó nagyméltósága a m. kir. belügyminister ur, az 1886. évi XXI. t.-cz. 4. §-ában adott jogánál fogva, a vármegye általános s gyámügyi közigazgatásának, valamint a házi s gyámpénztári pénzkezelésének megvizsgálását 1899. évi. számú intézkedéssel elrendelve, a kiküldött bizottság Gózonny László minisiteri osztálytanácsos, mint a vármegyei osztály, és dr. Bosnyák Zoltán, mint a gyámügyi közigazgatási osztály vezetőinek az élen, múlt évi június hó 15-ikétől kezdődő 14, illetőleg 21 napi időtartam alatt, beható vizsgálat alá vonta házi és gyámpénztári pénzkezelésüket, az alispáni hivatal, főszámvevő, községi központi számvevő és a h. gyarmati járási főszolgabíró hivatalos ügykezelését, ezzel egyidejűleg a gyámügyi bizottság, a vármegyei gyámügyi közigazgatás és a tiszti főügyész ügyvitelének vizsgálatát teljesítette.

A vizsgálat eredménye folytán szükségesnek tartott intézkedéseket ó nagyméltósága a belügyminister ur, a vármegye közönségéhez és közigazgatási bizottságához intézett s külön az általános, külön a gyámügyi közigazgatásra kiterjeszkedő leirataiban részletesen körvonalazta. Rendelkezéseiből képest, fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat indítatott meg az árvások és tiszti főügyész tagjai, főispán ur ó méltóságának intézkedéséből kifolyólag pedig a h. gyarmati járási főszolgabírája ellen. E vizsgálatokat a közigazgatási bizottság, illetőleg főispán urtól nyert megbízás folytán személyesen vezettem keresztül, mely eljárásomról a tek. th. bizottság elé tisztelettel terjesztett külön jelentésemben számolok be, míg a h. gyarmati járási főszolgabíró fegyelmi ügyének befejezéséről eme jelentésem fegyelmi rovata alatt emlékszem meg.

Egyébként a minisiteri kiküldöttek által teljesített vizsgálat eredménye, megnyugtató tanubizonyságot nyújt pénzkezelésünk tisztaságáról, míg a hivatalaink ügykezelése körül tapasztalt fogyatkozások inkább oly természetűek, melyek csakis a felsőbb rendelkezésre alkotott újabb ügykezelési szabályrendeletünk összes intézkedéseinek életbeléptetése s ezzel egyidejűleg a tiszti, segéd és kezelő személyzet megfelelő szaporítása esetén lesznek elenyészethetők. De ezt megelőzőleg is, igyekeztem kötelezőszerűleg oda irányulni, hogy a tapasztalt hiányokat pótoltsam, a szabálytalanságokat megszüntessem. Hogy pedig a gyámügyi közigazgatás irányában tett észrevételek sulya gyámhatóságunkat, mennyiben terheli, azt a vizsgálat eredményének mérlegelésére illetékes fegyelmi hatóság hivatott megállapítani.

Ugyancsak felsőbb rendelkezésre megvizsgáltam, múlt év folyamán, az összes járások főszolgabíráinak, valamint Losoncz r. t. városának pénzkezelését és a losonczy kerületi betegsegélyző pénztárát. Itt-ott előforduló kisebb szabálytalanságoktól eltekintve, jelentékenyebb kifogásom ezeknél a pénztárvizsgálatoknál fel nem merült.

Ebbeli eljárásomat kiterjesztettem, s ezt jövőben is folytatni kívánom, a községek háztartási ügyvitelének és pénzkezelésének megvizsgálására is; ilyen váratlan vizsgálatot tartottam Berczel, Buják, Csécsé, Ecseg, Lőrinczi, Nagy-Szécsény, Nótincs, Nógrád, Palotás, Rétság, Ragyolecz, Szentiván, Szirák és Verőce községekben.

Mindenütt a községi és körjegyzők jelen-
tekenyen megterhelt hivatalos szolgálatáról győződtem meg; ennek dacára sok helyen örömmel tapasztaltam, mennyi nehézség győzhető le igyekezett és szorgalmas munkával. Vizsgálataim célja, nem kezelési hibák, hiányok vagy aprólékos fogyatkozások kutatása volt, ilyeneket találni, bárhol is, legkönnyebb feladatot jelent; de elsősorban a községi önkormányzat öntudatos és helyes irányu működéséről, a községi háztartás takarékos és tiszta kezeléséről s az előjáróság közszolgálati tevékenységéről kívántam meggyőződést szerezni. Sajnos, némely helyen, súlyosabb beszámítási mulasztásokkal kellett találkoznom. A bújáki körjegyzőt, a hagyatéki ügyek fölötté hanyag ellátása miatt állásától való felfüggesztése mellett fegyelmi eljárás alá vontam, ugyanezt rendeltem el Szirák nagyközség jegyzője ellen is, rendetlen irodai ügykezelés s a háztartási ügyvitel szabálytalanságai miatt, míg Szentiván község bírája ellen, a kisebb polgári ügyek hiányos ellátásáért vizsgálatot rendeltem el.

Számos kifogás emelhető a községi háztartás és pénztári ügyvitel terén. Ezt vonatkozó szabályrendeletünk fogyatkozásainak is tulajdoníthatjuk, sok tekintetben elavult és hiányos intézkedéseinkél fogva; addig is, míg a szabályrendelet újabb átdolgozását eszközölhetem, első sorban a községi alapok kezelését kívánom rendeleti uton szabályozni. Ezenkívül községeink szegényügye, közegészségügye és tűzrendészeti állapotának fejlesztése követel hatósági irányítást és folytonos éber felügyeletet, mert erre a községi autonomia, legtöbb helyen, vajmi csekély gondot fordít.

Viczinális utügyünk rendezését a lefolyt időszak alatt, teljesen befejeztem, amennyiben a még elmaradt nógrádi és sziráki járások összes, és a füleki járás hátralevő 2 csoportjára nézve, vezetésem alatt tartott helyszíni tárgyalások útján majdnem mindenütt, az érdekeltség meglegedésére állapítottam meg, az utkiépítés és fenntartás költségeihez való hozzájárulás arányát; ezzel egyidejűleg megalkítottam vicz. utbizottságoknak utvonalaik 1 év alatti kiépítését kötelezőségevé tettem. A mi az utépítéseket illeti, a lefolyt időszak nem volt kedvező, viczinális utügyünk fejlesztésére, leginkább azért, mert az érdekeltségek, nyomott pénzügyi viszonyok közepette, méltányos kölcsönökhöz nem juthattak.

Községi (küldülő) uthalálzatunkat, a községi képviselőtestületek határozatainak figyelembevételével, a vármegye egész területére nézve megállapítottam, s a községi közmunkáról alkotott szabályrendelet intézkedéseinek kidolgozása telt végrehajtása által, a községi utügy adminisztrációját biztosítani igyekeztem.

Ezek előterjesztése után, mielőtt közigazgatásunk egyes ágai működésének ismertetésére térnék át, kegyelettel tartozom megemlékezni arról az érzékeny veszteségről, mely th. bizottságunkat, a lefolyt időszak alatt elhunyt tagjainak: gr. Pejacsevich Arthur országgyűl. képviselő, Sréter Ferencz igazságügyminisiteri osztálytanácsos, Krigovszky Henrik rimóczi, Szabó Jakab Elek kékkői plébánosok és Hasenfeld Benjamin sziráki kereskedő elhalálkozásával érte. A folyó évben hunyt el vármegyénk egykori főjegyzője, később kir. tanfelügyelője Komjáthy Anzelm kir. tanácsos; közhasznú működését még élte alkonyán is, kulturális érdekeink szolgálatának szentelte, a midőn vármegyénk nemzeti intézetének monográfiáját, mint az intézet múltjának legjobb ismerője megírta.

Gróf Pejacsevich Arthur elhalálkozása folytán, a szécsényi választókerületnek országgyűlési képviselőjeül, múlt évi október hó 25-ik napján, Scitovszky János vármegyénk volt alispánja, egyhangulag választatott meg.

A jelentés XVI. szakaszra oszlik. Az első szol a törvényhatósági bizottság és albizottságainak tevékenységéről.

A II-ik szakasz a közigazgatási bizottságról és albizottságairól. Szól pedig eképen:

A közigazgatási bizottságnak az 1899-ik év folyamán kifejtett tevékenységét részletesen feltünteti, th. bizottságunknak is bemutatott évi jelentése; összesen 12 rendes, 1 rendkívüli ülést tartott, valamennyin főispán ur elnökölt.

Ügyforgalma a lefolyt évben 3791 iktató számig terjedt; az előző évvel szemben 344-el emelkedett.

Albizottságai közül, az erdőügyi albizottság 8 ülésen 443 határozat, a II-od fokú erdei kihágási bíróság 7 ülésén 46 határozat, az árva felelővitelei bizottság 5 ülésén 48 határozat, a fegyelmi választmány 3 ülésén 8 határozat hozott.

A közig. bizottság választott tagjai voltak az 1899-ik év folyamán: gróf Degenfeld Lajos, Beniczky Árpád, gróf Forgách Antal, Laszkáry Gyula, Posztóczky Iván, dr. Pulszky Ágost, Sréter Alfréd, id. Szakall Barna, Szilárdy Ödön, Szontágh Pál. A tagságáról leköszönt Posztóczky Iván helyébe Mocsáry Ödön választott meg, de szintén leköszönvén, helye a f. évi ápril havában tartott rendkívüli közgyűlésen tölthetett be, tagságáról lemondott Szontágh Pál helyével együtt.

A folyó 1900-ik évben működő k. bizottságnak választott tagjai: Beniczky Árpád, gr. Degenfeld Lajos, gr. Forgách Antal, Laszkáry Gyula, gróf Majláth Géza, dr. Pulszky Ágost, Scitovszky János, Sréter Alfréd, id. Szakall Barna, Szilárdy Ödön.

Albizottságai az 1900-ik évre következőleg alakították meg:

Fegyelmi választmány: Laszkáry Gyula, gr. Degenfeld Lajos, Jablanczy Miklós, Polinszky Emil rendes; dr. Pacséry Károly, Sréter Alfréd póttag.

Gyámügyi felelővitelei bizottság: Nagy Mihály alispán, Fajnor Sándor főjegyző, Pongrác György árvaszéki elnök, Dessewffy Elek tiszti főügyész, gróf Forgách Antal, id. Szakall Barna, Laszkáry Gyula, Beniczky Árpád rendes, Sréter Alfréd, Szilárdy Ödön póttagok.

Erdészeti albizottság: Fajnor Sándor (eln.) id. Szakall Barna, gr. Forgách Antal.

Erdei kihágási II-od fokú bíróság: gróf Degenfeld Lajos, Laszkáry Gyula, dr. Pulszky Ágost rendes, Szilárdy Ödön, Sréter Alfréd, gr. Forgách Antal, dr. Pacséry Károly póttagok, kir. ügyész: Milasevics Sándor.

Felügyelő bizottság: gr. Degenfeld Lajos, id. Szakall Barna.

Számvizsgáló szakbizottság: Beniczky Árpád, id. Szakall Barna, Szilárdy Ödön.

Felzárkóztató küldöttség: dr. Pulszky Ágost, Laszkáry Gyula, Szilárdy Ödön, id. Szakall Barna.

Árvapénzkezelési ellenőrző bizottság: Laszkáry Gyula, gr. Forgách Antal.

Börtönvizsgáló küldöttség: dr. Pulszky Ágost, Laszkáry Gyula, id. Szakall Barna, Polinszky Emil, dr. Okolicsányi János.

Mezőgazdasági felelővitelei albizottság: gr. Degenfeld Lajos, Laszkáry Gyula, id. Szakall Barna, Szilárdy Ödön rendes, Beniczky Árpád, gróf Forgách Antal, Sréter Alfréd póttagok.

III.

A vármegye tisztikarában beállott változásokról.

Központi tisztikarunkban jelentékenyebb változás, a számvevőségénél történt. Ugyanis nyugdíjba vonult Horváth L. I. alszámvevő helyébe, főispán ur ó méltósága Ticsénszky Árpád könyvelőt, ennek utódjául feltételeesen Buchelt Gusztáv volt jászberényi városi ellenőrt nevezte ki; az újból rendszeresített — egy alszámvevői állás Schmoll Endre kinevezésével tölthetett be. Bokor György alszámvevő, Hunyadmegyében hasonló állást nyervén el, itten viselt tisztségéről lemondott.

Rákóczy Istvánnak nógrádi járási főszolgabíróvá történt megválasztása következtében megüresedett szolgabírói állást, egyhangulag történt választás után Szerényi Ödön torontárvármegyei volt aljegyző nyerte el, s szolgálatára a losonczyi j. főszolgabíró mellé osztott be.

Közigazgatási gyakornokká kinevezett Halmosy Andor, a b-gyarmati j. főszolgabíró mellé, Ivánka László pedig előbb a gácsi j. főszolgabíróhoz, utóbb hivatalomba osztott be hiv. szolgálatára, Laszly Pál közig. gyakornok, a központból a gácsi járásba

helyeztetett át. Laszkáry Gyula k. gyakornok önkéntesi szolgálatának teljesítése végett egy évi szabadságot nyert.

A b-gyarmati járás állatorvosává, hivataláról lemondott Kilián Ottó helyére Neuberger Miksa, a szécsényi járás állatorvosává Buzy János okleveles állatorvos neveztetett ki.

Dr. Baum Lipót lemondásával megüresedett közoktatói alorvosi állás, dr. Krausz Sámuel kinevezésével tölthetett be.

Kinevezettek tiszteletbeli tisztviselőkké, még pedig th. tiszti főügyésszé dr. Csengey Gyula ügyvéd, th. szolgabírákká ifj. Laszkáry Gyula és Halmosy Andor, th. aljegyzővé Laszly Pál. Tiszteletbeli alügyésszé kinevezett dr. Rosenbach Emil ügyvédet, az alügyészi teendők ideiglenes ellátása végett, szolgálatára alkalmaztam.

A IV-ik szakasz a hivatalos ügyforgalomról, melyek óriási számokat tüntetnek fel.

Az V-ik szakasz a fegyelmi ügyeket tárgyalja.

A VI-ik szól a pénzkezelésről a következőkben:

Jelentésem kezdő fejezetében emlékeztem meg, házi és gyámpénztárunk pénzkezelésének, miniszeri kiküldötték által eszközölt beható megvizsgálásáról, és hangsúlyoztam, hogy pénzkezelésünk tisztasága ellen észrevétel nem tehető; de régi szabályrendeletünk intézkedéseire alkalmazkodó mostani pénztári és számvevőségi ügyvitelünk, kifogásra szolgáltathat okot. Megszűnik ez, újabb szabályrendeletünk jóváhagyása és életbe léptetése esetén, a midőn a pénztári ügyvitelnek és az ellenőrzésre hivatott számvevőségnek működése, kifejtettebb rendszerű keretbe illesztetik. A könyvelés a számvevőség hatáskörébe jut, megszűnik az alszámvevők külön ügyköre, s érvényesül a számvevőség egységes vezetése; némi nehézséggel fog ugyan járni az új szabályrendelet életbeléptetése, amennyiben a helyiségek megfelelő átalakítása és berendezése, az eddig is szűknek bizonyult székházi földszinti helyiségekben, nem könnyű feladatot jelent.

A vármegyei házi pénztár, valamint a központi kezelés alatt álló összes alapok rendes kezelésének ellenőrzése céljából, a pénztárvizsgálatok mint azt, a számonkérő szék elé terjesztett jegyzőkönyvek igazolják, havonként szabályszerű módon megtartattak.

A vármegyei főpénztárnok által kezelt alapokról, az 1899-ik évre összeállított, a számvizsgáló szakbizottság által megvizsgált, s a f. évi május 11-ikén tartott állandó választmányi ülésen felülvizsgált, azontul 15 napi közszemlére kitett számadások végeredményét feltüntető kimutatás, a közgyűlési meghívó kapcsán küldetett meg a th. bizottsági tag uraknak, míg az egyes alapok javára előírt összegeket, az azokra teljesített befizetéseket, s a jelentkező hátralékokat, 1899. évi december 31-iki zárlattal feltüntető kimutatást, jelentésemhez fűzve terjesztem elő.

Az utadók kivételével 1899. évben a következő eredmény értett el:

Kivettelt:

1. készpénzbéli nem közvetlen utadó	103,152 frt 45 kr.
2. készpénzbéli közvetlen fizetendő utadó a községek mint erkölcsi testületeket terhelő	1,358 frt 71 kr.
3. készpénzbéli közvetlen fizetendő egyeseket terhelő	29,457 frt 92 kr.
Összes készpénzbéli előírás	133,969 frt 08 kr.
Ehhez hozzájárul az 1898. évről áthozott hátralék	44,882 frt 34 kr.
Összes előírás	178,851 frt 42 kr.

Ezen előírás azonban az 1899. év folyamán eszközölt 171 frt 31 krnyi pótelőírás és 4520 frt 55 krnyi törlesztések és leírások folytán 174,502 frt 18 kr-ra apadt, melyre 1899. év folyamán készpénzben kifizetettvén 134,054 frt 41 kr.

1899. év december 31-én mutatkozik a folyó évre áthozott hátralék: 40,447 frt 77 kr.

A készpénzbéli előírás 1899. évről a következő minőségekből alakult:

Igavonókkal nem bíró, de állami adót fizető minimalisták után	40,613 frt 50 kr.
Igás minimalisták után	25,514 frt — kr.
10%-os utadó fejében	66,680 frt 58 kr.
Kézi napszámok alapján 2322 napszám ellenében a)	50 kr.
Összesen	1,161 frt — kr.

mely megfelel az előbb részletezett főösszegnek.

Természetbeli utadó fejében az 1899. évi utadó kivétel alkalmával a kézi minimalisták ellenében kirovatott 463 frt 50 kr.

A készpénzbéli utadó minimumokból természetbelire átváltoztatott 324 frt 48 kr.

vagyis az 1899. évi kirovás összesen 787 frt 98 kr.

Hozzáadva ehhez az 1898. évről áthozott hátralékot 2334 frt 16 kr.

Mutatkozik 1899. évi előírás 3122 frt 14 kr.

Ezzel szemben 1899. év folyamán készpénzzel megváltatott 75 frt 15 kr.

természetben ledolgoztatott 495 frt 64 kr. leiratott 274 frt 23 kr. 845 frt 02 kr.

Maradt 1900. évre áthozott hátralék 2277 frt 12 kr.

A járási főszolgabírók pénzkezelését a következő számadatok tüntetik elő:

Az általános pénzkezelési naplók rovatai szerint, az 1899-ik évben bevételezett és kiadott:

1. A b-gyarmati járási főszolgabíró	5289 frt 01 krt
2. A nógrádi	3417 frt 57 krt
3. A szécsényi	3655 frt 01 krt
4. A losonczyi	10193 frt 15 krt
5. A gácsi	2066 frt 49 krt
6. A sziráki	4266 frt 62 krt
7. A füleki	16937 frt 43 krt

Kihágási pénzbüntetések címén kezelt és elszámolt pénzek összegét, a következő számok jelzik:

1. A b-gyarmati járási főszolgabíró	826 frt 70 kr
2. A nógrádi	1702 frt 82 kr
3. A szécsényi	591 frt 89 kr
4. A losonczyi	766 frt 54 kr
5. A gácsi	756 frt 75 kr
6. A sziráki	175 frt — kr
7. A füleki	1106 frt 88 kr

Községeinknek pénztárvizsgálatai a helyi bizottságok által havonként, a járási főszolgabírók által félévenként, a bemutatott jegyzőkönyvek tanúsága szerint, pontosan teljesítettek.

VII. Gyámhatósági és árvaügyek. 1. Mult évi zárlattal 15531 kiskorú és 439 gondnokolt, összesen 15970 egyén maradt az árvaszék gyámhatósága alatt, míg ezek létszáma 1898. évben 14881 volt s így a létszáma egy év alatt 1084 egyénnel szaporodott. Az új örökösödési eljárás életbeléptetése, illetve a halálozásoknak hivatalból való bejelentésének életbeléptetése óta gyámolt és gondnokoltjaink száma 3800 egyénnel szaporodott.

2. Az árvaszékhez mult év folyamán 26,344 beadvány érkezett, vagyis 3709 darabbal több mint a mult évben. A beérkezett darabok közül egy-egy előadóra 5268 darabnak feldolgozása várt. Hátralékban maradt 1349 darab, kivétel nélkül a november 15-ike után érkezett beadványokból, ezek január havában nyertek elintézt.

3. A gyámpénztárban december 30-iki zárlattal a következő pénz- és pénzürtékek maradtak kezelésen:

I. Árvavagygon:

a) Pénzürtékekben elhelyezett tőke és kamatpénz	1,220,171 kor. 84 fil.
b) Értékpapírokban	391,385 kor. 78 fil.
c) Magán adóslevelekben	283,513 kor. 80 fil.
d) Arany, ezüstműekben	6,300 kor. 34 fil.
Összesen	1,901,371 kor. 76 fil.

II. Tartalék-alap 44400 kor. 74 fil.

III. Gyámi birság alap 3748 kor. 38 fil.

IV. Árverési előleg alap 5906 kor. 24 fil.

V. Szegényárvák segélyalapja — 9972 kor. 88 fil.

Összesen — 1.965,400 kor. — fil.

A gyámpénztár havonként rendszeres megvizsgálatván, rendben lévőnek találtvott.

A gyámügyi közigazgatás és a gyámpénztári pénzkészítésnek, ministeri kiküldöttek általi történet vizsgálata, eredményéről, jelentésem elején és a fegyelmi ügyek rovata alatt emlékeztem meg. A vizsgálat eredménye alapján emelt kifogások és észrevételek megszüntetését, a gyámhatóság nagyjából saját hatáskörében eszközölte s erről a közigazgatási bizottság jelentését felsőbb helyre megtette.

Változás történt az árvák és gyámoltak ügyeiről szóló nyilvántartás vezetése körül oly értelemben, hogy addig is, míg a nyilvántartói állás szervezve lesz, a nyilvántartási teendők ellátását az árvaszéki jegyző egy írakkal teljesíti.

VIII. Népesedési mozgalom, anyakönyvvezetés. Vármegyénk területén az 1899. év folyamán az élve születettek száma 8826, a halálesetek száma 7397 volt; a szaporodás 1429. A halva születettek száma 147. Kiszámított népességünk az 1899. év végén 236,100 lélekre volt tehető, mely az 1890. évi népszámlálás eredményével szemben 21,600 főnyi szaporulatot jelent.

Házasságkötés 2103 esetben történt, mely szám az előző évi házasságkötések számát 234-el haladja meg.

Külföldre szóló utlevél 111 adatott ki.

Az anyakönyvi kerületek beosztásában az a változás történt, hogy a losonczvidéki I. anyakönyvi kerület megszüntetve lett, s területe a losoncz anyakönyvi kerülethez csatoltatott, ennek következtében a losonczvidéki II-ik anyakönyvi kerület, 1899. évi május hó 15-ik napjától «losoncz-vidéki» elnevezést nyert. A litkei anyakönyvi kerület székhelye ideiglenesen Tarnócz községbe, a nándori kerület székhelye szintén ideiglenesen Mohora községbe helyeztetett át.

A felügyelet gyakorlása közben, az anyakönyvvezetők szakképzettsége tekintetében, általánosságban jelentékeny haladás volt észlelhető, azonban két anyakönyvvezető ellen, nagyobb fokú hanyagság és szabálytalanságok miatt fegyelmi eljárás megindítása vált szükségessé.

A IX. sz. a közegészségügyről, melyről a közigazgatási bizottság havi üléseiről szóló referáinkban havonként pontosan beszámoltunk.

X. Közlekedésügy. A törvényhatósági közutak állapota a lefolyt évben általában véve kielégítő volt, azonban az év folyamán történtek azokon az elemi események folytán olyan rongálások is, a melyek a forgalmat is, habár rövid időre megakasztották.

Nevezetesen a losoncz-zólyomi tvhatósági ut lett a múlt évi május hóban lehullott záporok és felhőszakadás által legjobban megtámadva és itt a 73 sz. hid egyik ellenfalát a víz is elsodorta, úgy hogy ezen a helyen a közlekedés is fennakadt és hosszú időn át csak ideiglenes uton volt fenttartható.

A hid azonban még az év végén teljesen helyreállítva, át lett adva a forgalomnak.

Nagyobb sérülést szenvedtek ekkor még a 42, 46, 47, 61, 62, 63, 73, 79 és 80. sz. hidak részben az által, hogy a hid falak megsérültek részben pedig az által, hogy a nagy hordalék a hidnyilásokat betömte, a víz és kavics hordalék az uton átömlött, sőt a 62. számú hid környékén azt a hiddal együtt egész betemette.

Nagyobb rongálást okozott még a májusi árvíz a losoncz—abelova—a-sztrégovai tvhatósági közuton, hol az alsó-sztrégovai két fahidat teljesen elszakította és itt is fennakadt a közlekedés. Tekintettel pedig arra, hogy a hidak a közuti kölcsönből lesznek újra építve, egyelőre csak ideiglenes helyreállításuk eszközöltetett.

Kisebb rongálások voltak még a szalatnya—zlatnói, a rapp—starjáni, a rárós—kis-kürtösi, b-gyarmat—versegi utakon is, a b-gyarmat—versegi utakon is, a b-gyarmati Ipoly hid alátámasztásait elvitte a víz, de ezek is rövidesen behuzatván, nagyobb zavar nem támadt.

A kiépített utak állapota ezenkívül megfelelő volt, azok az utak, melyekbe sáros mel-

lékutak ágaznak be a sártól nagyon szenvedtek, nevezetesen a sziráki és a füleki járásban eső utak, itt azonban a sár eltávolítása és pótkavicsolással az utak helyre lettek állítva.

Az alapkővel el nem látott utakon a tavaszi és az őszi lágy idő okoz rongálást, kivált a hol nehéz fuvarozás történik, így van ez a rapp—s-starjáni ut mucsiny—lapujtói szakaszán is; a száraz idő beálltával ezen hiányok kavicsolással kijavíthatnak — vagy részben a rosszabb helyeken alapkő adásával rendezve lesznek.

A törvényhatósági utakon fenálló műtárgyak hasonlólag általában véve megfelelő állapotba lettek hozva — sőt ebben a tekintetben határozott javulás van, a mennyiben az igen elhanyagolt gácsi járásban már csak egy-két gyenge hid található.

Legrosszabb a helyzet e tekintetben a füleki járásban, hol az utak és műtárgyak leginkább el voltak hanyagolva, azonban a törvényhatóság pénzerejéhez képest az itt fenálló műtárgyak is fokozatosan át fognak alakítani és kijavíthatni.

A nagyobb hidak végleges jellegű kiépítése a közuti kölcsön keretén belül biztosítva lévén, azok fokozatosan és megfelelőleg rendbe fognak hozni, addig kisebb javításokkal járható állapotban tartatnak.

A törvényhatósági utakra szükséges fedanyag kiszállítása a lefolyt évben mindenütt szabályszerűen lett végrehajtva, kivéve a rapp—salgótarjáni ut 13—28 km. szakaszát, hol az házi kezelésben volt végrehajtva, azonban a helybeli szállítók megbízhatatlansága miatt a szállítást el kellett vonni a karancsberényi és lapujtói lakosoktól és így itt az előirányzott mennyiség nem volt teljesen kiszállítható. Miután sikerült más megbízhatóbb szállítót találni, ki a kavicsszállítást megfelelő árák mellett végezi, remény van, hogy jövőre ezen utvonalak fenntartása is teljesen biztosítottnak tekinthető. A b-gyarmat—zólyomi ut 23—32 km. szakaszán a kőanyag beszerzése nehézségekbe ütközvén, a szállítás házi kezelésbe lett véve, a mely alkalommal a kir. államépítészeti hivatal megkeresésére a kékkői uradalom a közsedést saját területén díjmentesen engedte meg.

A vármegyei utaknak és nagyobb hidaknak kölcsön útján való kiépítése a vármegye közönségének 1898. évi 554. sz. közgyűlési határozatával kölcsön felvételével végleg kiépíttetni határozatván, a kereskedelemügyi m. kir. minister ur ó nagyméltósága múlt évi július hó 2-ikán 15640. szám alatt kelt magas rendeletével a közgyűlési határozatot jóváhagyta és felhatalmazta a vármegye alispánját, hogy a közuti kölcsön felvétele iránt a szükséges intézkedéseket tegye.

Azonban az időközben beállott válságos pénzügyi helyzet még mai napig sem javult meg lényegesen, a kölcsön felvételét egyelőre elhalasztotta, remény van azonban, hogy az még a folyó év végeig végrehajtható lesz.

A kereskedelemügyi magyar királyi minister ur fent idézett magas rendelete értelmében a kölcsönösszeget meghatározó általános tervek és költségvetéseken némi módosításokat rendelve el, a részletes tervek kidolgozását megelőzőleg az 1899. évi 15640. sz. magas rendeletével kiküldötte volt Petracsek Ferenc kir. műszaki tanácsost, ki a m. kir. államépítészeti hivatal főnökével a szóban forgó építkezéseket a múlt évi október hó 3—10 közt beutazta, a tett megállapodásokat jegyzőkönyvbe foglaltan kiadta, minél fogva a kir. államépítészeti hivatal által a tavaszi idővel a részletes felvételek megkezdettek és jelenleg is folyamatban vannak.

A tervek elkészültük sorrendjében fognak felsőbb jóváhagyás végett felterjesztetni; ezeknek mielőbbi megtételére a kir. államépítészeti hivatal részére egy kisegítő rajzolóknak a kölcsön terhére való alkalmazása szükséges lesz.

A múlt év folyamán végrehajtott építkezések között legfontosabb a hadászati ut verseg-kökényesi szakaszának kiépítése, a mely a rendelkezésre adott 20.000 forintból 1903 m. hosszban kiépült, a mi által Kökényes község a pestmegyei kiépített utrészszel és ez által Aszód és a vasutalt biztos összeköttetést nyert.

Miután azonban a község Selyp felé még mindig el volt zárva, másrészt ezen a sza-

kaszon a Bér patak völgye a legrosszabb hely volt, úgy hogy még a gazdasági üzemben is megzavartatott a közlekedés, a község előljáróságának kérvényére a kereskedelemügyi m. kir. minister ur ó nagyméltósága az ut hátralevő mintegy 3100 m. hosszú szakaszának folytatólagos kiépítését rendelte el és ezen célból az 1899—1900. évek 9—9 ezer forintot mint államsegélyt engedélyezett, a többi hiányzó összeget pedig az 1901. évi költségeloirányzathoz mint államsegélyt felvenni rendelte el és így a forgalomtól teljesen elzárt, ezen községgel a közlekedés minden irányban megnyílik.

Az építés vállalatba kiadtván, az már múlt év őszé óta folyamatban van és dacára, hogy a vállalat szerződési határideje 1901. évi szeptember hó 1, az utépítés a f. év őszén már előreláthatólag be is lesz fejezve.

A verseg-kökényesi ut kiépítése által a törvényhatóság uthálózata 470.851 km. összes hosszából ki lesz építve 432.214 km., kiépítetlen marad 38.237 km.

Ezen építkezéseken kívül még a következő munkák lettek az év folyamán végrehajtva.

A kisterenne—pétervásári uton 1—2 km. között 600 m. hosszban az ut kiépítése, a mely mint Kisterenne község átkelési szakasz különösen fontos volt a községre, a losoncz-zólyomi uton a 22—29 km. szakaszon támfalak építése, a mi az árvíz által rongált véd-falak helyreállítása volt.

A losoncz—abelova—alsó-sztrégovai ut 22—29 km. szakaszán támfalak építése, a mi az uttest megvédésére volt szükséges, a rárós—kiskürtösi ut 7—22 km. szakaszán korlátok és kerékvető felállítás, mint utépítések.

A trázs—pálfalvai ut 21 m. hid padlózás 22 sz. betoncső újraépítése, a losoncz—abelovai ut 19. betoncső újraépítése, a 31 számú átereszt fafelszerkezet helyreállítása, a mátraverebély—sidi ut 23, 29, 89. sz. műtárgyak fafelszerkezet megújítása, a szalatnya—zlatnói uton 11, 12, 34, 37, 45. sz. hid felszerkezet javítás, a losoncz—füleki ut 3. sz. hid-felszerkezet javítás, a penecz—csővári ut 4. számú hidfenék biztosítása, a losoncz—zólyomi ut 12, 13, 35, 62, 72, 79, 80. hid helyreállítása, a zelene—málnapataki ut 7, 10, 15, 21, 22, 32, 33. sz. átereszek pallóinak javítása, a jásztelek—rádi ut 31. sz. hid új felszerkezete, a katalin—kismarosi uton a 24. sz. gimpli hid padlózás, a szarvasgede—jobbágyi ut 8. sz. hid fenékburkolat helyreállítása mint hidépítések végre lettek hajtva, még a losoncz—zólyomi ut 49. sz. 53, 58. sz. betoncsövek, a 73. sz. hidépítés és az utaspusztai uton a 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8. sz. betoncsövek építése folyamatban vannak.

A m. kir. államépítészeti hivatal részére kisebb előre nem látható fentartási kiadások fedezésére adott utfenntartási átalányból lettek fedezve az összes törvényhatósági utakon a rendes kavics beagyazás, a sár és porhuzás, árok ásás és padka rendezésnél felmerült nap-számos munkák költségei, a szerszámok javítása, hektométer és kilométer kövek számolása az utkorlát és kerékvetők meszelése, és mintegy 98 drb. műtárgynak kisebb javítása.

Vicinális útügy. A vármegye vicinális ut-hálózatának tervezetét, módosítólag megálapító 77—kgy. 1899. számú törvényhatósági határozat a kereskedelemügyi minister ur részéről megerősítettén, e szerint a b-gyarmati járásban 9, a nógrádi járásban 7, a szécsényi járásban 8, a losoncz járásban 3, a füleki járásban 8, a gácsi járásban 3 és a sziráki járásban 9 csoportba vannak községeink, az ugyan ily számban megálapított vicinális utvonalak kiépítése és további fentartása tekintetében beosztva.

Az utvonalak kiépítését biztosítandó főtörékvésem oda irányult, hogy a csoportosított községek és érdekeltség hozzájárulási aránya a kiépítést és további fentartást illetőleg a törvény által elrendelt helyszini tárgyalások útján megállapíttassék.

E célból kiegészítőleg a nógrádi járás 5, a sziráki járás 8 s a füleki járás 2 csoportjában tartottam meg eme helyszini tárgyalásokat az érdekelte közönség melegen érdeklődő részvétele mellett.

A hozzájárulási arány a losoncz járás 3. számú, Szinóbányától kiindulólág Tosonczán át Haller pusztá előtt a losoncz—zólyomi

törvényhatósági utba beágazólag futó vicinális útvonalaknak kivételével mindenütt megvan határozatilag állapítva, felelősséggel alig egy-két határozat lett megtámadva.

A most jelzett vicinális útvonal érdekeltisével is megtartatott a helyszíni tárgyalás, amidőn is az érdekeltiség részéről az a kérelem terjesztetett elő, hogy mert a losoncz-poltári h. é. vasút kiépítése küszöbön van és annak kiépítése ezen érdekeltiséget oly mérvben érinti, hogy a megállapított útvonal irányának szükségszerű megváltoztatását vonhatja maga után, függesztessék fel az érdemleges határozat hozatala a vasút kiépítéséig; ezen kellőleg megindokolt kérelem előtt ki térni az ott érdekelt közönség jól felfogott érdekében nem lehetett.

A XI. szakasz a közgazdasági ügyeket tárgyalja eképen: Első sorban is mezőgazdasági viszonyainkkal kezdve, köztudomású, hogy az elmúlt évi időjárása a gazdasági termékekre nem volt kedvező, amennyiben a nagyobb mérvű csapadék folytán úgy az őszi, mint a tavaszi vetések megdültek és így a termékek mennyiségileg, minőségileg egyaránt szenvedtek, minek következtében amint azt az alábbi kimutatás jelzi, a termés eredménye törvényhatóságunk területén az előző évinél silányabb volt. Majd a termés statisztikáját tünteti fel kedvezőtlen piaci árákkal.

Az aratás zavartalanul folyt le. Mezőgazdasági munkáskérdés és viszonyok, külön aggodalomra szolgáltatható okot és alapot nem nyújtottak; munkáskézben hiány nem volt, mezőmunkásaink alkalmaztatást nyertek, mit jövőre nézve még inkább biztosít, a gazdasági munkásközvetítésnek miniszteri rendelet alapján történt szervezése. Az átlagos munkabérek tekintetében is szórványosan jelentkezett csak az előző évvel szemben valamelyes változás, legnagyobb a munkabér a b-gyarmati és a losoncz-i járásban, valamint Losoncz r. t. város területén, a legalacsonyabb asztráki és a nógrádi járásban; általában az átlagos munkabér — és pedig a tavaszi 80 fillér — 1 korona, a nyári 1 kor. 20 fillér — 2 korona, az őszi 1 kor. 20 fillér — 1 korona 60 fillér, míg a téli 60—80 fillér volt.

Nagyobb mérvű jégkár Vadkert község határát érte; a kártékony rovarok közül vármegyénk déli részén a cserebogár és a hesseni légy pusztított, míg a szőlőterületeket több helyütt a szőlómoly, szőlő iloncza, a liszt-harmat és a peronospora támadták meg. A védekezésre és irtásukra vonatkozó hatósági intézkedések, megfelelő módon foganatosítva lettek.

Mindinkább nagyobb mérvet ölt, a homoki szőlőtelepek művelése, de a régi szőlők felújítása is bizonyos kedvező lendületet nyert, a mennyiben a múlt évben oltványokkal 29 kat. hold és beoltás végett amerikai alanyokkal 43 kat. hold lett beültetve.

A szőlő és borgazdasági ismereteknek a nép körében való terjesztése céljából 5—5 napig tartó népies és ingyenes tanfolyamokat tartott Ecseg, Romhány, Nagyszécsény és B-gyarmat községekben.

A kopár területek befásítása örvendetes mérvben haladt; az 1899. évben a földművelésügyi m. kir. minister ur az állami költség fenntartott csemete kertekből 153 birtokosnak 1.931.900 darab ingyenes csemetét osztott ki, mely csemete mennyiséggel átlag 70% sikerrel 519 kat. hold kopár terület lett beültetve; a litkei csemete kertből a Dobroda és Tiszovnyik községi kopár területek fásítására kiadott 821.000 darab akácfával 180 kat. hold kopár terület erdősített be; azonkívül a kopár területek beerdősítését a földművelésügyi minister ur jutalmaknak a kitűzése, valamint az által is hatékonyan előmozdítja, hogy a fásításra önként vállalkozó szegénysorsú birtokosokat külön pénzsegélyben is részesíti; ily módon az 1899. évben 53 birtokosnak 348 kat. holdnyi kopár terület befásítása után 4852 korona pénzsegélyt adott. Tekintettel az 1874. évi XII. t-cz 13. és 14. §-ai rendelkezésére ismételt felhívtam a járási főszolgabírákat, a vízmosásos és vízmosás veszélyének kitett, valamint a korlátozott forgalmu birtokon létező, befásításra alkalmas és más minden okszerűen nem hasznosítható területeknek az összeírás-

sára és azoknak kötelező befásítására; mely felhívásom folytán a besztérczébányai kir. erdőfelügyelőség közbenjárásával az eljárás több helyütt foganatba vétetett.

Kormányhatóságilag jóváhagyást nyervén a fásítólákról és fásításokról alkotott törvényhatósági szabályrendelet, a gyümölcsfa tenyésztés terén is nagyobb lendület várható.

Áttérve gazdasági állattenyésztésünkre, tisztelettel jelentem, hogy a köztenyésztésre alkalmas apaállatoknak, a járási mezőgazdasági bizottság tagjainak közreműködésével történt megvizsgálását a vármegye egész területén foganatosítottam.

Örvendetes eredménnyel járt, a köztenyésztésre alkalmas apaállatok beszerzése iránt, a helybeli kir. állattenyésztési ker. felügyelő ural egyetértőleg, községekhez intézett felhívásom. Eddigélé ugyanis a ker. felügyelő ur közvetítésével, községeknek 67 tenyészbikát és 13 kant szereztek be, összesen 25090 kor. áron, mely beszerzési árból a földművelésügyi m. kir. minister ur a községeknek összesen 5452 koronát engedett el.

Megtartatott mindenütt a köztenyésztésre szánt magán mének vizsgálata is, melynek eredményeképpen a b-gyarmati járásban 9, a füleki járásban 6, a szécsényi járásban 4, a losoncz-i járásban 4, a nógrádi járásban 3, a sztráki járásban 1 mén lett igazolvánnyal ellátva.

Mezőgazdasági termékek hamisítása miatt a múlt év folyamán több esetben tétetett kihágási eljárás folyamatba, míg két esetben mesterséges bor forgalomba hozatalaért volt megtorló intézkedésre szükség, végül hogy a mezőrendőri kihágások miatt is a hatóságok az 1898. évi eredménnyel szemben fokozottabb mérvben vétettek igénybe, mely ügyek ellátása eredményeképpen a kirótt pénzbüntetésekből 545 korona 04 fillér folyt be, 531 korona 58 fillér pedig hátralékban maradt; gazdátlan jószágok eladásának szüksége csak egy esetben fordult elő.

E helyütt kell még megemlékeznem arról is, hogy az 1894. évi XII. t-cz. rendelkezései folytán a hernyók és kártékony rovarok, valamint külön a szerb tövis irtásról alkotott újabb szabályrendeleteink eddigélé még kormányhatósági megerősítést nem nyertek.

Állattenyésztésünkre az 1899. évben is igen súlyosan nehezdedtek a járványos állati betegségek, ámbár azok kedvezőbb lefolyásnak voltak, mint az előbbi években mégis a sertésvész több községben pusztított mint az 1898-ik évben.

Erdőügy: Az 1899. év végével lezárt törzkönyvi adatok szerint az erdőállomány törvényhatóságunk területén a múlt év folyamán 24344 kat. holddal szaporodott, a véd-erdőnek kijelölt terület pedig 3600 kat. holddal növekedett; Engedély mellett kiirtatott a salgó-tarjáni községbánya részvénytársaság erdejében 1100 kat. hold, munkások telepek létesítése céljából, és Poltár község volt urbéréseinek Uhorszka község határában fekvő erdejében 10052 kat. hold, szántóföldnek való átalakítás céljából.

Az erdőtörvény rendelkezései és az üzemtervek alapján az 1899. évben erdősítendő lett volna összesen 95109 kat. hold, ebből 28561 kat. hold az előző évekből maradt hátralék és 66548 kat. hold mint új előírás; tényleg beerdősített 65456 kat. hold, hátralékban maradt tehát 29653 kat. hold, melyhez hozzáadva a magán tulajdont képező erdőkben hozzávetőleges számításal erdősítendő maradt 200 kat. holdat, a beerdősítendő összes hátralék 496 kat. holdat teszen, mégis az erdősítési kedv fokozódásáról tesz tanúságot azon körülmény, hogy 15000 kat. hold területen elő nem irt erdősítés történt és a beerdősítendő területekben kimutatott hátralék oka legnagyobb részt az elmúlt évben is a makk és magtermés kimaradása és csemeték hiánya volt, helylyel-helylyel pedig a területeknek ki nem használása, vagy azon körülmény hátráltatta az erdősítést, hogy a termelt faanyag nem volt elszállítható.

Vízügyek. A vízjogi törvény rendelkezéseihez képest hatósági engedélyt igénylő vízi munkálatok és vízhasználatok engedélyezését megelőző tárgyalás múlt évben tartott 20 esetben, a mely tárgyalások részint személyes elnökletem alatt, részint pedig a

vízjogi ügyek központi elnökjének, avagy a járási főszolgabíráknak és polgármesternek az eljárás vezetésére adott megbízás folytán általok ejtettek meg; a már befejezett tárgyalások alapján engedély okiratot kiadtam 23-at, melyekkel a Kriván patak mentén 6 duzzasztó és vízkivételi mű, vízi őrlő malmot szolgáló vízhasználat és ezzel kapcsolatos vízművek, a tiszovnyik patakon 4 esetben, a kriván patakon, a madacska patakon, a szmolna vízfogás mentén, a Madacska nevű vízfolyáson 3—3 esetben, a libercei patakon 1 esetben, a tugár patakon 1 esetben, az Ipoly folyón ugyancsak egy esetben nyertek engedélyezést, míg 3 esetben a fekete víz folyás, Bér és Buják patakok, a Lókos patak tisztogatása rendeltetett el, egy esetben pedig Szent-Péter község árvédekezése céljából merült fel bizonyos vízművek kiépítésének szüksége. Az engedélyek az általam megállapított vízikönyvi szám alatt nyitott vízi könyvbe, az ennek vezetésével megbízott levéltárnok által esetről-esetre bevezetettek, általában a vízikönyv ellen észrevétel fenn nem forgott.

Az előző években elrendelt meder tisztogatások — kivételével a Kriván pataknak — 1898. évben megkezdett tisztogatását, már mindenütt befejezést nyertek.

Az Ipoly folyó vármegyénk területén keresztül vonuló szakaszának tervbe vett rendezése múlt évi jelentésem óta lefolyt idő alatt sem haladt előbbre, a mennyiben a tervek és műszaki iratok a tárgyalás folytatása céljából még mindig az annak előkészítésével megbízott kulturmérnöki hivatal előtt fekszenek, honnan legutóbb azt az értesülést nyertem, hogy a nagyszabású művel, megfelelő munkaerő hiányában elkészíthető nem volt.

Iparügy. Kedvezőleg hat iparunk érdekei előmozdítására, a hazai iparuk állami kedvezményekben való részesítéséről szóló 1899. évi XLIX. t-czikk, s azon országsszerte megindult mozgalom, mely hazai iparunk pártolását tüzte ki feladatul, mert míg az első sorban említett törvénycikk megalkotásával hazai iparunk fejlődése, a másod sorban említett actió által belföldi piacunk látszik hazai iparunk részére biztosítva lenni. Nem kevésbé megbecsülhetlen szolgáltatást fog tenni az iparfejlesztés terén megindult actiók mellett a kereskedelemügyi minister ur által elrendelt ipar statisztikai felvétel is, mely hazai iparunk teljes képét tünteti fel.

Iparhatóságom alatti ipar viszonyaink a múlt év folyamán kevés változással a régié maradtak, új iparágak nem keletkeztek, az év folyamán létesült gyárak már létező iparágak körébe tartoznak. Bár a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok új ipartelepek alapítására tőkepenzeseket nem ösztönözték, iparhatóságaink területén múlt évben mégis több gyár, illetve ipartelep keletkezett, ezek között felemlést érdemlő a Losonczon létesült «Clára» villamossági részvény-társaság, villamosságot fejlesztő telepe, s azon számos kőfejtő ipartelep, melyek a losoncz-i, füleki, nógrádi, és gácsi járások területén múlt évben üzembe vétettek, általában örvendetes haladásként jelezhetem, hogy vármegyénk területén már kifejlődött egyéb iparágak között a kőfejtő ipar rohamos lendületet vett, és ezzel ezen gyümölcsözetlenül hevert gazdasági ágazat okszerű kihasználását és fejlesztését idézte elő.

(Folyt. köv.)

Gazdaszat.

Piaczi árak.

1900. május 14.

Buza	— — — — —	6.30	6.60
Rozs	— — — — —	5.30	5.60
Arpa	— — — — —	6.—	7.—
Zab	— — — — —	5.—	5.50
Kukoricza	— — — — —	5.50	6.—
Lencse	— — — — —	6.—	—
Bab	— — — — —	6.—	—
Lennek	— — — — —	7.50	8.—

FELELŐS SZERKESZTŐ: HORVÁTH DANÓ.

Törvényszéki értesítő.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNYEK.

321—1900. végrh. sz.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a B.-gyarmati kir. járásbíró 1899. évi Sp. 772. sz. végzése következtében dr. Doman Zsigmond ügyvéd által képviselt Fischer Ignác javára Tornyos György ellen 63 kor. s jár. erejéig 1900. évi feb. hó 18-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 1741 koronára becsült következő ingóságok u. m.: butorok, tehenek, lovak, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi királyi járásbíró 1900. évi V. 18—2. számú végzése folytán 63 kor. tőkekövetelés, ennek 1900. évi április hó 6. napjától járó 5% kamatai, $\frac{1}{2}\%$ váltó díj és eddig összesen 49 kor. 06 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Petőn alperes lakásán leendő eszközésére 1900. május hó 25-dik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Szécsény, 1900. évi május hó 1. napján.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

399—1900. végrh. sz.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b.-gyarmati kir. járásbíró 1899. évi V. 125. sz. végzése következtében dr. Szepte Gyula ügyvéd által képviselt Dobrik Ferencné sz. Till Irma javára dr. Kossaczky Arnold és Vinhardt Karolin ellen 193 kor. 90 fill., 266 kor. 10 fill. s jár. erejéig 1899. évi március hó 22-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 2776 koronára becsült szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a b.-gyarmati kir. jbróság 1900. évi V. 47—8. sz. végzése folytán 193 kor. 90 fill. 266 kor. 10 fill. tőkekövetelés, ennek 1886. évi október hó 30. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 108 frt 42 krajczárban bíróság már megállapított költségek erejéig B.-Gyarmaton alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi május hó 22-dik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

A már fizetett összeg levonásba hozatik.

Kelt B.-Gyarmaton, 1900. évi május hó 5-én.

Tomis, kir. bir. végrehajtó.

190—1900. végrh. sz.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b.-gyarmati kir. járásbíró 1898. évi V. 358. sz. végzése következtében dr. Baránszky Gyula ügyvéd által képviselt Baráth Endre javára Pozsonyi Gábor ellen 211 frt 50 kr. s jár. erejéig 1898. évi okt. hó 29-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 503 frtra becsült szobabutorok és könyvekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a b.-gyarmati kir. járásbíró 1900. évi V. 129. számú végzése folytán 55 korona 19 fill. tőkekövetelés, erejéig B.-Gyarmaton alperes lakásán leendő eszközésére 1900. május 22. napjának d. u. 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt B.-Gyarmaton, 1900. évi április hó 29-én.

Tomis, kir. bir. végrehajtó.

351—1900. végrh. sz.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b.-gyarmati kir. járásbíró 1900. évi V. 106, 107—1899. V. 787. számú végzése következtében dr. Reisz Ágoston és dr. Lévai Zsigmond ügyvéd által képviselt Ács és társa utóda Gartner Holosi társa cég javára, és Horánszky Viktornak dr. Kossaczky Arnold és neje ellen 600 kor. 45 fill., 428 kor. 48 fill., 76 kor. s jár. erejéig 1900. évi március hó 24-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 2780 koronára becsült szobabutorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a b.-gyarmati kir. járásbíró 1900. évi V. 106—2. sz. végzése folytán 600 kor. 48 fill. tőkekövetelés, ennek 1897. évi december hó 4. napjától 424 kor. 48 fill. s ennek 1895. szept. 26-tól és 76 kor. 1899. január hó 15-től járó 5 százalékos kamatai és eddig összesen 149 kor. 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig B.-Gyarmaton alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi május 22-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt B.-Gyarmaton 1900. évi április hó 29.

Tomis, kir. bir. végrehajtó.

339—1900. sz.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. törv.-czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti 8—10. kir. járásbíró 1900. évi Sp. V. 2827. számú végzése következtében dr. Nagy Dezső ügyvéd által képviselt Fairbanks gép gyáros javára Tornyos György ellen 136 kor. s jár. erejéig 1900. évi április hó 2-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 7840 koronára becsült tehenek, lovak, ökrök, kocsikból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járásbíró 1900. évi V. 118—2. számú végzése folytán 136 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi decz. hó 4-ik napjától járó 5 százalékos kamatai, egyharmad százalékos váltó díj és eddig összesen 66 kor. 32 fillérben bíróság már megállapított ár. kit. 3 kor. költségek erejéig Petőn alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi május 30. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt N.-Szécsény, 1900. évi május hó 7-én.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

359—1900. végrh. szám.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szécsényi kir. járásbíró 1899. évi Sp. 445—4. számú végzése következtében Schlesinger A. fia javára Lövy Károly ellen 112 kor. 60 fill. s jár. erejéig 1900. évi április hó 24-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 4160 koronára becsült következő ingóságok u. m. 1 gépkarú és 1 tehen, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szécsényi kir. járásbíró 1900. évi V. 176—6. számú végzése folytán 192

kor. 60 fill. tőkekövetelés, ennek 1899. évi szept. hó 2-ik napjától járó 5 százalékos kamatai, $\frac{1}{2}\%$ váltó díj és eddig összesen 48 kor. 72 fill.-ben bíróság már megállapított és 2 kor. ár. kit. költségek erejéig Pilinyben alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi május hó 31. napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt N.-Szécsény, 1900. május hó 16-án.

Nagy, kir. bir. végrehajtó.

790—1900. tk. sz.

A szirákai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Takács Pál végrehajtónak, Varbai Mária végrehajtást szenvedő elleni 1200 kor. — tőkekövetelés és járuléai iránti végrehajtási ügyében a b.-gyarmati kir. törv.-szék a szirákai kir. jbróság területén levő Csécske községében fekvő a l. 2. 4. 5 soroz. ingatlanokból Varbai Mária nevére irt $\frac{1}{4}$ részre az árverést 702 kor. ezennel megállapított kikáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1900. évi június hó 6-ik napján d. e. 10 órakor Csécske községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikáltási áron alul is el adadni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3393. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a szirákai kir. jbróság mint tkvi hatóságnál 1900. évi március hó 8-ik napján.

Kun, kir. jbró.

376—1900. végrh. szám.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a b.-gyarmati kir. járásbíró 1899. évi V. 504. számú végzése következtében Dr. Farakas Ármán ügyvéd által képviselt Szekulcsz R. javára Himmler Antónia ellen 691 korona s jár. erejéig 1899. évi augusztus hó 28-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 645 koronára becsült szobabutorok, női kalapok és boltiállványokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a b.-gyarmati kir. járásbíró 1900. évi V. 276—4. számú végzése folytán 1899. évi június hó 20. napjától járó 5 százalékos kamatai, és eddig összesen 94 korona 40 fill. bíróság már megállapított költségek erejéig B.-Gyarmaton alperes ütlethelyiség és lakásán leendő eszközésére 1900. évi május hó 21. napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt B.-Gyarmaton, 1900. április hó 29-én.

Tomis, kir. bir. végrehajtó.

BIZTOS KERESÉT

kinálkozik jó beszélőképesseggel bíró, tisztességes személyeknek, kik állandó lakhelyükön az 1883. évi XXXI. t. cz. értelmében sorsjegyeknek, állampapíroknak részleltetésére való eladásával foglalkozni kívánnak.

MERCUR

váltóüzleti
résztulajdonos

BUDAPEST

Arany János-u.
31. sz.

ADRIAI ÉS VISZONTBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

magyarországi osztálya

Budapest, Váci-utca 20. sz., az Adria biztosító társ. házában.

Baró Podmanický Frigyes intéző.

Teljesen befizetett alaptőke 3.000.000 korona.

Tartalékok 1.677.787 korona.

Ezen a ca. kir. szah. „Adria” biztosító társulat „védnöksége” alatt megalakult társaság biztosít különféle terményeket jégkár ellen a legkedvezőbb feltételek és a legjutányosabb díjak mellett.

Biztosítási ajánlatokat elfogadják és felvilágosításokat készségesen adnak az „Adria” biztosító társulat összes veszt-, fő- és kártérítési ügyeinek.

Főigazgató B.-Gyarmaton:

B.-Gyarmati takarékpénztár

igazgató:

Vannay.

titkár:

Vajda V.

Haszonbérlet.

Nógrádmegyében Salgó-Tarján vasuti állomástól 1 órányira, Látke vasuti állomástól háromnegyed órányira fekvő szántó, rét és legelőből álló, körülbelül 780 holdas

birtokom

lak- és gazdasági épületekkel folyó évi Szt.-Mihály napjától több évre haszonbérbe adó.

Détsy Imre, ügyvéd

Budapest V. váci-körút 18.

Hirdetmény.

Alulírott van szerencsém a nagyérd. közönség becses tudomására adni, hogy

kelmefestő és vegytisztító üzletemet

megnyitottam. Megfestés végett elvállalok mindenféle színehagyott uri- és női ruhákat bármily színre, egészen ép úgy, mint elbontva.

Ugyiszintén elvállalom bármelyféle uri- és női felső ruhák vegytisztítási mosását és tisztítását.

Videkről posta útján beküldött ruhákat a leg-rövidebb idő alatt elkészítve, pontosan hiány nélkül és jutányos árban visszaküldöm.

Magamat a nagyérdemű közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok kiváló tisztelettel

Ligeti József,

kelme festő

B.-Gyarmat, Szécsényi-utca 365. sz.

Értesítés.

Van szerencsénk a nagyérdemű vevő közönségnek szíves tudomására adni, hogy a volt Rigócz-féle házban (a volt Lévai-féle üzlethelyiségében)

egy fióküzletet

nyitottunk, hol ugyanezen áruk a legjutányosabb árak és pontos kiszolgálás mellett kaphatók.

A nagyérdemű vevő közönség becses pártfogását ezután is kérve, vagyok kész szolgálja

Gansel József és testvére

Balassa-Gyarmat.

Hirdetmény.

Balassa-Gyarmat város előljárósága tanácsulési határozat értelmében 1900. évi július hó 1-től az utcák és közterek seprését vállalkozónak adja ki. Felhivatnak a vállalkozók, hogy ajánlataikat legkésőbb f. év június 15-ig alulírott városi főbíróhoz adják be, a hol is bővebb felvilágosítás nyerhető és a feltételek megtekinthetők.

Balás Ferencz,

városi főbíró.

Házeladás.

B.-Gyarmaton a fő-utcájában egy emeletes ház eladó, esetleg az emeleti lakás, mely áll 4 parketirozott szobából, konyha, éléskamra, cselédszoba etc. etc. f. é. július 1-re bérbeadandó. A házban még 2 üzlethelyiség — közte egyik lakással is van.

Bővebb felvilágosítást szíves-ségből Feledi Henrik ur vagy Szilágyi Mór ügyvéd urnál B.-Gyarmat.

Postfőszállítás csakis magánosok részére

Egy 3.10 m. hosszú,	2 80 krba jó	legjobb minőségű
egy főről öltözetre	3 10 „ „	
elégseges szelvény	4 80 „ „	
kerül csupán	7 50 „ „	
	8 70 „ „	
	10 50 „ „	legfinomabb
	12 40 „ „	angol
	13 95 „ „	kamgarn

Egy szelvény fekete-szalonn öltöztet 10 forint.

Felöltökélmék 3 25 krajczártól méterenként felfelé. Isten pompás színekben egy szelvény 6 frt, 1 szelvény 9 95. Perucinne és Doskings, állami hivatalnok és bírói talárlélmék; legfinomabb kammgarn és chevrot, nem különbben pénzügyi és csendőri egyenruhalelmék stb. stb.

Postfogári rakár **Kiesel-Amhof Brünmben**

Minták ingyen a bérmentve. Mintához szállítos.

Figyelemztetés! A t. vevők különösen is figyelemztetnek, hogy a kelméket közvetlen megrendelés mellett jóról ocsóbbban szerezhetik meg, mint közvetett rendeléssel. A Kiesel-Amhof Brünmben cég az összes kelméket valódi gyári áron, — minden rabbat hozzájárulása nélkül szállítja.**M.K.ECYETEM VECYTANI INTÉZETE:**

KRISTÁLY

SZT. LUKÁCSFÜRDŐI

HEGYIFORRÁS

IGENTISZTA

BICARBONAT

ÁSVÁNYVIZ

KAPHATÓ:

FÜSZERKERESKEDESEK

VENDÉGLÖK

ES MINDEN VASUTI

ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

SZIVATTYÚK

minden nem, házi, mezőgazdasági, építkezési, ipari és egyéb célokra. Legjobb gummi és kender-tömlők. — Mindenféle csövek.

MÉRLEGEK

Legjobb javított rendszerű tízedes- és futó súlyú mérlegek fából és vasból, kereskedelmi, gyári, ipari, mezőgazdasági és házi célokra.

Szivattyú- és gépgyártási betéti társaság

I. Schwarzenbergstrasse 6.

W. GARVENS, BÉCS

I. Wallfischgasse Nr. 14.

Kaphatók gép, vas és egyéb hasonló kereskedésekben, technikai és vízvezetési üzletekben, kufuró vállalatoknál stb. —

Kérjenek határozottan Garvens-szivattyúkat, illetve Garvens-mérlegeket.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Legolcsóbb kőszén.

A kis-sztráczini kőszénbánya, mely a közbirtokosság tulajdonát képezi, alul-írott felügyelete és vezetése mellett megnyit s a legjobb minőségű kőszén mázsáját **egy korona** árban árusítja. A fuvarköltség métermázsánként B-Gyarmatra 50 fillér.

Szemere Béla,

közbirtokossági kőszénbánya gondnok.

Új fakeskedés!

Tisztelettel hozom a nagyközönség b. tudomására, hogy törvényszékiileg bejegyzett

fakeskedésemet

B-Gyarmaton a Szügyi-utca végén levő telken, (a honvédlaktanyával szemben) megnyitottam.

Üzletem mindennemű faanyaggal el van látva és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy vevőimnek a legjutányosabb és legjobb árukkal szolgálhatok.

Kapható mindenféle épületfa, gerenda, deszka, zsindely, kövező és falazó téglá, cement és mészarú.

Új

fakeskedésemet

a nagyközönség becses pártfogásába ajánlom.

Rosenzweig Lipót,

fakeskedő.

Új fakeskedés!

Új fakeskedés!

UNGHVÁRY IÁSZLÓ

fal-, szőlő- és gyümölcsfaiskola tulajdonos

Borkereskedése Czeglédén.

Szállit:

ő homoki más

borokat év és minőség szerint

22-24-26-28-30 forintért.

Kétszer fűtött homoki új-borokat

18-20-22-24-26-28 forintért

Törköly-pálinkát 70-75-80 forintért

Hordót is ad és eladással ártan vissza is veszi azt

! Tessenék borárjegyzéket kérni!

Hirdetmény.

A nagyérdemű közönséggel tudatom, hogy **Losonczon, gácsi-utca 200. házszám** alatt

ügyvédi irodát

nyitottam.

Tisztelettel

dr. Bazovszky Lajos

ügyvéd.

Legszerencsésebb

és legjobb beszerzési forrás magyar

osztálysorsjegyekre.

Hogy ügyfeleimet minden irányban kielégíthessem,

csak oly eredeti sorsjegyeket

adok el hivatalos áron, melyek egyuttal a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank” váltóüzletének (Részvénytőke: 30 millió korona. — Tartásköltség: 25 millió korona) nyugtáztatásával és címnyomásával is el vannak látva. Ezenfelül a rendszeres és előzetes lobonyoltásra nézve a legmesszebbmenő biztosságot nyújtom.

A legtöbb nyeremény

mindig ezen intézet osztálysorsjegyeire esett. Nyerő-sorsjegyek kifizetés végett a nevezett intézetnek küldve el is beküldhetők és azok folyósítása bármely összegben azonnal húzás után megtörténik.

A magyar kir. szabad. osztálysorsjáték a legjobb a világon,

mely még a porosz sorsjátékot is felülmúlja. 100,000 sorsjegy közül 50,000 darab, vagyis a fele kisorsol-tatik. Hat egymásután következő osztályban

13 millió és 160.000 korona

kézpénzben kerül sorsolás alá. A főnyeremény szerencsés esetben egy millió korona. Minthogy az első osztály húzásai

már f. évi május hó 17. és 18-án

megjertnek és készletem a nagy kereslet folytán csakhamar kimerül, kérem a megrendeléseket előbb.

Az 1. osztályú eredeti sorsjegyek árai:

1 egész sorsjegy — kor. 12.— | 1 negyed sorsjegy — kor. 3.—
1 fél sorsjegy — kor. 6.— | 1 nyolcad sorsj. — kor. 1.50

Játékterveket és húzási leírásokat pontosan küldök.

FELEKI JÓZSEF magyar osztálysorsjegy-elárusító.

Budapest, IX. Üllői-út 21. sz.

A B.-Gyarmati
Könyvnyomda Részv.-Társaság
A „THE GRESHAM“
londoni életbiztosító társaság
 Nógrádvármegyei főügynöksége B.-Gyarmaton.

A társaság vagyona 1898. december hó 31-én **169 millió korona** mely összegben a „Budapesti Hivatalos Közlöny“ 1899. évi 185-ik számában részletezett külön magyar mérleg szerint vannak:

magyar állampapírok, magyar értékpapírok és a budapesti épületek 24 és $\frac{3}{4}$ millió összértékben.

Mindennemű felvilágosítással készségesen szolgál és ügynököket alkalmaz.

Clayton & Shuttleworth
 mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.
 által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½ egész 12 lóerőig, továbbá járgány-cséplőgépek, lóherő-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

„Columbia-Drill“
 legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasúti ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kiad-
 natra ingyen és bérmentve
 küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

Zacherlin

Nem pléh do-
 borokban!
 Egyedül valódi
 az üvegekben!
 Az az igazi csaha-
 tatlan és biztos se-
 gítség a kárte-
 köny rovarok
 győzelmű pusztí-
 tására.

Kaphatók Balassa-Gyarmaton: Benkő József, Cserevnyák György,
 Ebenführer Lajos, Felsenburg Tivadar, Hrasko Lajos, Hummer
 Mihály, Kanitz Ödön, Stern Sándor, Vilim Gyula, Winter Ar-
 min. — Ipolytő: Dambo Károly, Trautwein József. — Szigó-
 Tarján: Róth Béla, Grossberger Miksa, Körey Dániel, Majercsik
 József, Mandl Gábor, Schneller József. — Szécsény: Engel J.
 Popovics János.